

No 216.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Eastachyasa.
Niedz. NMP. Bolesnej.
Pon. św. Tomasza B.
Wt. św. Tekli P. M.
Śr. NMP. od wyk. niewol.
Czw. św. Firmina B.
Piąt. św. Cypryana.

Wschód słońca godz. 5 m. 38
Zachód słońca godz. 6 m. 43
Dług. dnia godz. 12 m. 20
Ubyło dnia godz. 4 m. 25

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 5 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40.
Półrocznie „ 5 „ 76

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd Nr. 8

Telefonu Nr. 595.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 20 września 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża Nr. 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke w Zgierzu, w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu

CENY OGŁOSZENI: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparełowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Teatr Polski

Dzisiaj o godz. 8 m. 15 wiecz.
Jutro o godz. 3 pop.

„Gesi i Gaski“
„Mąż z loteryi“
Jutro o godz. 8 m. 15 w. „Gesi i Gaski“

Teatr Popularny

Dzisiaj wiecz.
Jutro o godz. 3 pop.

Sufrażystki
Cnotliwa Zuzanna wiecz. Sufrażystki

SKLEP BŁAWATNY

Towarzystwa Współdzielczego w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 100

poleca po możliwie niskich cenach wszelkie towary, począwszy od najtańszych do najwykwintniejszych, jako to: materiały wełniane i półwełniane na kostyminy i suknie, jedwabie, welwety i aksamity, towary bawełniane, białe i kolorowe, muśliny, perkalę, satyny, podszewki i t. p. Poleca również w wielkim wyborze materiały męskie na ubrania i palta z najlepszych krajowych i zagranicznych fabryk.

W biurze sklepu zapisywać się można na członków Towarzystwa i wpłacać udziały członkowskie.

Janina Schoeneich

ul. Andrzeja 5. Właścicielka Magazynu Mód ul. Andrzeja 5.

Po powrocie z zagranicy poleca na sezon obecny **MODELE I NOWOŚCI** w wielkim wyborze.

GRAND HOTEL EXPRESS

w Warszawie, Świętokrzyska 5, centrum miasta.

Z gruntu odnowiony i przerobiony poleca urządzone z komfortem pokoje od rb. 1.25 do rb. 4.00. Światło elektryczne. Kąpiele.

Laskawym względem Sz. Publiczności poleca się **Nowy Właściciel.**

Warszawskie Przedsiębiorstwo

Czyszczenia szyb i froterowania posadzek oraz sprzątnięcia biur i mieszkań

pod firmą **W. Krakowski**

od Lipca r. b. przeniesione zostało na

ulicę **PIOTRKOWSKĄ** Nr. 84, m. 7. Telefon 14-15.

2089

Egzystuje od 1891 roku

przy ulicy Przejazd Nr. 16, 1²o piętro od frontu

Pracownia Sukień i Okryć Damskich.

Zawiadamiam Sz. Panie i moje Klientki, że po kilkutygodniowym wypoczynku, przyjmuję wszelkie obstalunki.

Z poważaniem

Wł. Janiszewska.

Kupię trociny

w każdej ilości.

Oferty z podaniem warunków sprzedaży i ceny proszę podać w administr. „Rozwoju“, pod literami „A. A. A.“ 2611

ŚLIZOROPOTOK, RZERCZĄCZKĘ ZAPALENIE PĘCHERZA MOCZOWEGO I INNE CIERPIENIA DRÓG MOCZOWYCH

leczy **SZYBKO I SKUTECZNIE** jedyny środek zalecany przez wszystkich lekarzy **EUMICTINE** (zapewniający dyskr.) z laboratorium D-ra M. Leprince w Paryżu. Dawka: 8—12 pigulek dziennie. Sprzedaż 2471 we wszystkich aptekach.

Znakomity środek odżywczy

KEFIR ZYCKIEGO

nagrodzony trzema złotymi medalami i jednym srebrnym poleca **Apteka W. DANIELECKIEGO.**

Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-95.

420r

Kazimierz Ossowski, inżynier, obrońca **PATENTOWY.**

PETERSBURG—Wozniesiński Prospekt Nr. 2°
BERLIN—Potsdamerstr. №5.

16

FERMENT MLECZNY „LACTOGASPINE“

BERAT ET VERDEILLE

w Paryżu

leczy radykalnie wszelkie choroby

ŻOŁĄDKA I KISZEK

Żądać we wszystkich większych aptekach i skł. splecznych. Sprzedaż głów.: Labor. Przetwor. Lecz. Mlecz. Nowy Świat, 32, Tel. 14-40.

BRISE DE MAI
MUGUET ULTRA-PERSISTANT
ED. PINAUD, PARIS

Zjazd niemieckich socjalistów.

Tegoroczny zjazd niemiecki socjalistów zwołany został do Jeny, a obrady rozpoczęły się ubiegłej niedzieli. W mieście tem, posiadającym uniwersytet i położonym w Turynii, socjaliści niemieccy mają duże wpływy. Szeregi ich zwolenników są tam wielkie, reprezentacja miejska w większej części znajduje się w ich rękach, a podczas ostatnich wyborów do parlamentu niemieckiego kandydat socjalistyczny odniósł poważne zwycięstwo.

To też główny zarząd stronnictwa socjalistycznego chętnie wybiera Jenę, jako miejsce dorocznych zjazdów partii. W przeciągu kilku ostatnich lat doszedł tam już trzeci taki zjazd do skutku.

W tym roku ma on szczególne znaczenie przedewszystkiem z tego powodu, że socjalizm niemiecki znajduje się pod świeżym wrażeniem śmierci Bebla, długoletniego i wypróbowanego swego wodza naczelnego.

Pozostawił on po sobie najpotężniejszą liczebnie w Niemczech partję polityczną, która w parlamencie liczy 111 posłów, a podczas ostatnich wyborów skupiła przy sobie około 4 i pół miliona głosów. Ogromną zasługę około tego niezwykłego rozwoju i rozrostu położył niewątpliwie Bebel. On właściwie partję stworzył i luzem chodzące dawniej, zresztą niezbyt liczne zastępy, zamienił w karne szeregi, świadome swej sily i znaczenia i obdarzające zaufaniem swego wodza nieograniczonem wprost zaufaniem. A zaufanie to posiadał Bebel zarówno w sferach inteligencji socjalistycznej, jak i w szerokich masach.

I dziwna rzecz, że wśród tych ostatnich zyskał je sobie w niemałej części z tego powodu, że im nie schlebiał. Szanował je i cenil, bronił konsekwentnie i namiętnie słusznych i uzasadnionych ich praw, ale dalekim był od pochlebstw, których nie lubił i zwalczał zawsze z całą energią. I tem właśnie różnił się od tylu innych przywódców niemieckiego socjalizmu.

Były chwile i sytuacje, w których Bebel na obrznych wiecach i zgromadzeniach ludowych z niezwykłą otwartością albo wskazywał błędy mas socjalistycznych, albo zwalczał zbyt daleko idące żądania i postulaty, albo wreszcie gromił i karcil. Jednem słowem mówił zawsze prawdę. Bo Bebel, aczkolwiek był zwolennikiem kierunku radykalnego i niejednokrotnie zwalczał rewizjonistów, był człowiekiem praktycznym, który zawsze zdawał sobie sprawę z tego, co w danych momentach i warunkach uzyskać dla stronnictwa można, a co w praktyce stałoby się niewykonalnem i niemożliwem do zrealizowania.

Socjalizm niemiecki poniósł więc wprost niepowetowaną stratę przez śmierć długoletniego swego wodza. Temu dano też wyraz na odbywającym się obecnie kongresie w Jenie. Wszystkie mowy i przemówienia powitalne przedewszystkiem zmarłemu wodzowi były poświęcone.

Ale po tych mowach nasuwało się siłą rzeczy pytanie: „kto zostanie następcą i w czyje ręce złoży kierownictwo partii, którą Bebel wiódł prawie zawsze od zwycięstwa do zwycięstwa? I dużą niespodzianką dla bardzo wielu uczestników kongresu była propozycja głównego zarządu, aby przewodniczącym stronnictwa w miejsce Bebla wybrać posła Fryderyka Eberta. W głównym zarządzie i w komisji, która specjalnie sprawę tę rozpatrywała, zgodzono się na tę kandydaturę i chodziło teraz o to, aby pełny zjazd uchwalił tę potwierdził.

Spodziewano się dość powszechnie, że zastępcą Bebla zostanie poseł Scheidemann, znakomity mówca tak parlamentarny, jak ludowy, świetny talent organizacyjny i człowiek niemniej jak Bebel, praktyczny.

Scheidemann w masach robotniczych cieszył się ogromną popularnością, do której w niemałym stopniu przyczynił się fakt, że przed trzema laty zaatakował w parlamencie w gwałtowny sposób Hohenzollernów, wyrażając się o nich, „że najprzedniejszym ich zadaniem jest łamanie słowa“, a dalej i drugi fakt, że w rok później, gdy na krótki przeciąg czasu wybrany został wiceprezydentem parlamentu, nie chciał z innymi członkami prezydium izby pójść do zamku cesarskiego, aby Wilhelmowi II się przedstawić.

Mówiono również, że Frank obejmie berło po zmarłym Beblu. Ale tu kierunek ortodoksalny w partji energicznie podniósł protest. Frank należy bowiem do rewizjonistów i niejednokrotnie na zjazdach partyjnych skrzyżował szpadę z takimi przywódcami skrzydła radykalnego, jak Liebknecht, Ledebour, Lensch i inni, którzy pod żadnym warunkiem do kandydatury tej dopuścić nie chcieli.

Poza tem kandydatura jego i z tego powodu nie miała wielkich szans, ponieważ Frank ma tytuł doktora i posiada wykształcenie akademickie, a że jednym z przewodniczących w głównym zarządzie jest Haase, który obok Bebla już od roku 1910 urząd ten piastuje i który także posiada wyższe wykształcenie szkolne, więc wybór drugiego „akademika“ z taktycznych względów uważano za rzecz niewłaściwą, „aby mas nie zrażać i nie zniechęcać“.

Inaczej w podobnej sytuacji postąpił sobie Bebel na zjeździe partyjnym w Magdeburgu 1910 roku. Haase nie należał do jego bezwzględnych zwolenników i kiedy na ówczesnym kongresie mobilizował swych stronników i nawet przeprowadził uchwałę, która poważnie zagrażała rozbiściem staćonictwa, Bebel postarał się o to, że nieprzejednanego Haasego, po śmierci Singera, wybrano drugim przewodniczącym do głównego zarządu.

W ten sposób wytrawny wódz swemu przeciwnikowi, nie pytając zgola, że jest „akademikiem“, od razu zamknął usta. Od tego też czasu obaj w zarządzie i partji pracowali w największej zgodzie i harmonii.

Do wybitniejszych przywódców socjalizmu niemieckiego Ebert się nie zalicza. Jako poseł w parlamencie rzadko kiedy głos zabierał i to tylko przy kwestjach, posiadających drugorzędne znaczenie.

To też dość zgodna opinia idzie w tym kierunku, że Ebert będzie tylko nominalnym przewodniczącym, faktycznym zaś przywódcem stronnictwa, obok Haasego, zostanie Scheidemann, który zasadniczo hołduje kierunkowi ortodoksalnemu, ale podobnie jak Bebel, nie zwalcza bezwzględnie rewizjonistów. Zrezygnuje to taktyk, mówca wyborczy, człowiek ogromnie praktyczny, ale nie ma powagi i znaczenia Bebla, który w najtrudniejszych chwilach i najkrytyczniejszych momentach umiał zawsze usmierzać wzburzone fale namiętności i godzić dwa, niejednokrotnie gwałtownie zwalczające się kierunki.

Europa a kanał panamski.

Telegram donosi, że już przebito ostatnią zapórę, dzielącą kanał panamski od oceanu Wielkiego, a we wtorek miało przebiec ostatnią zapórę od strony oceanu Atlantyckiego. Zbliża się chwila, gdy kanał ów będzie zupełnie gotowy.

Tymczasem Europa oblicza, jakie korzyści przyniesie jej może kanał panamski. W tych dniach pomiędzy innemi komisya francuska, wyznaczona przez rząd dla zbadania tej sprawy, ogłosiła drukiem swoje sprawozdanie. Rząd francuski nosił się z myślą założenia bądź na wyspie Martynice bądź na Gwadalupie wielkiego portu, któryby korzystał z kanału panamskiego. Otóż komisya wspomniana oświadczyła się przeciwko temu projektowi i wyraziła przekonanie, że kanał panamski francuskiej żegludzie niewielkie odda usługi. Wogóle kanał panamski będzie znakomitym nabytkiem dla Stanów Zjednoczonych, natomiast Europa będzie miała z niego znacznie skromniejsze korzyści.

A jednak pomysł zbudowania kanału panamskiego wyszedł z Francji. W r. 1881 towarzystwo, założone przez Lessepsa, a rozporządzające kapitałem w sumie 300 milionów franków, rozpoczęło prace około budowy tej wielkiej drogi wodnej. W r. 1888 towarzystwo wspomniane, po wydaniu na koszt budowy całego kapitału w kwocie 300 milionów, miało 1400 milionów długu, który w następnym roku wzrósł do wysokości 1762 milionów franków. W r. 1894 powstało nowe towarzystwo budowy kanału, również francuskie. Rozporządzało ono kapitałem 65 milionów i miało jedynie na celu zapobiedz zniszczeniu robót i maszyn. W r. 1902 sprzedało ono wszystkie swoje prawa i cały inwentarz Stanom Zjednoczonym za 40 milionów dolarów.

Amerykianie wydali na budowę kanału przeszło 300 milionów dolarów, a ta kwota znacznie jeszcze wzrosła. Chcąc oprocentować kapitał po 3 od sta i opędzić kosztu ruchu, obliczono, że trzeba by mieć z kanału rocznie około 15 milionów dolarów dochodu i wyznaczyć odpowiednie opłaty za przejazd. Dalej obliczyli amerykanie, że już w r. 1915 ruch na kanale obejmie 10 milionów ton, a po 5 latach ruch wzrosnie o 40 proc. Pobierając po dolarze od tonny tytułem należności za przejazd, można by po upływie kilku lat mieć oprocentowanie kapitału.

Droga z Nowego Jorku do portów Australii zmniejszy się przez kanał przeciętnie o 3000 kilometrów, zaś do portów japońskich i chińskich o 2000 kilometrów okrągło. Ale z Tryestu Bremy, Hamburga, droga do Azji wschodniej i Australii krótsza jest przez kanał sueski, niż panamski. W przyszłości odległość Nowego Jorku od Australii, Chin i Japonii będzie mniejsza, niż Niemiec i Anglii od tych krajów.

Dla europejskiej żeglugi do Azji wschodniej i Australii kanał panamski na ogół nie zmieni stanu rzeczy; inaczej ma się atoli sprawa, gdy chodzi o wybrzeża zachodnie Ameryki Południowej. Droga z Europy do Valparaiso skróci się o 1500 kilometrów, do Iquique o 300, do Callao o 400 w okrągłych cyfrach. Podobnie kanał panamski skróci te drogi dla okrętów, płynących z Nowego Jorku. Jednakże korzyść, płynącą ze skrócenia tych dróg dla Europy, znacznie się zmniejszy, gdy zważymy, że chodzi tutaj głównie o towary, przy których nie zależy na pośpiechu. Z tego powodu liczne towarzystwa żeglugi morskiej w Europie budują wielkie żaglowce dla przewozu saletry z Chili. Oczywiście żaglowce te będą i nadal płynąć starą drogą około przylądka Horna na krańcu Ameryki Południowej.

Włać ponownie należy podnieść, że Stany Zjednoczone będą mieć z kanału panamskiego wielkie korzyści gospodarcze i wojskowe. Europa zaś może liczyć zaledwie na skrócenie drogi do zachodnich wybrzeży Ameryki Południowej. Ale i tę korzyść amerykanie dowcipnie ograniczyli. Oto wedle ustawy z portów amerykańskich do portów amerykańskich mogą tylko okręty amerykańskie przewozić towary i pasażerów. Wobec tego dla okrętów europejskich jest obojętnem, czy jazda z Nowego Jorku do San-Francisco trwa 14 dni, czy 3 miesiące.

Ale amerykanie wogóle chcą korzyści kanału panamskiego zapewnić wyłącznie sobie, nawet o ile chodzi o zachodnie wybrzeża Ameryki Południowej. Wedle układu Hay-Pauncefot z roku 1901 okręty „wszelkich narodowości“ są równo uprawnione w używaniu kanału panamskiego. Dowcipni jankesi powiedzieli, że chodzi o wprowadzenie o wszelkie narodowości, ale amerykańskie. Gdy Anglia stanowczo zaprotestowała przeciwko takiemu tłumaczeniu owego traktatu, amerykanie wzięli się na inny sposób. Wszystkie okręty, a więc i amerykańskie, będą opłacać należność za przejazd, ale z końcem roku Stany Zjednoczone będą zwracać należność swoim okrętom, które w ten sposób będą mieć ułatwione współzawodnictwo z okrętami innymi. Przeciwko temu Anglia protestować nie mogła.

Zważywszy te wszystkie okoliczności, przyjęć musimy do przekonania, że kanał panamski nie ma dla Europy ani w przybliżeniu takiego znaczenia, jak kanał sueski. Otwarcie tedy kanału panamskiego będzie właściwie amerykańską uroczystością.

Kultura ormiańska.

Berlińska „Vossische Zeitung“ donosi o wielkich przygotowaniach ormian celem święcenia 1500-letniego jubileuszu wynalezienia alfabetu ormiańskiego i 400-letniego jubileuszu zaprowadzenia druku wśród ormian. W całej Armenii i wogóle we wszystkich krajach, w których mieszkają ormianie, panuje żywe zainteresowanie tym jubileuszem. Przygotowaniami kieruje osobiście głowa kościoła ormiańskiego Katołikos ormian Jerzy V, rezydujący w Eczmiadzinie. Przedstawiciele wszystkich stanów i władz pielgrzymują do wsi Osagan, która leży o 7 godzin drogi od Eczmiadzina. W Osaganie znajduje się grób Masropa Masztoza, wynalazcy alfabetu ormiańskiego.

skiego i tłumacza Pisma Świętego z języka hebrajskiego, względnie języka greckiego.

Według starej tradycji ormianie przyjęli chrześcijaństwo wnet po śmierci Jezusa Chrystusa. Oficjalnie atoli przyjęli chrześcijaństwo w IV stuleciu i to przyjął cały naród wraz z królem i książętami feudalnymi na czele.

Współpracownikiem Masztoza był Katholikos Sahak Parplow.

Jerzego V wprowadzono na urząd Katholikosy w dniu 14 lipca roku przeszłego. W Eczmiadzinie zebrało się dwóch arcybiskupów i niemal całe duchowieństwo. Jak wiadomo, lud ormiański wybiera Katholikosy na podstawie głosowania powszechnego. Tak nakazuje ustawa, która już obowiązuje 1500 lat.

Równocześnie w sierpniu odbywa się jubileusz 75-letniego istnienia seminaryum narodowego ormiańskiego w mieście Szusza. Z tego seminaryum wyszło mnóstwo kierujących osobistości ormiańskich nie tylko duchownych, ale także i ludzi świeckich, jak znakomici pisarze i dziennikarze. Między innymi znany pisarz ormiański Ligran Nazarian w Tyflisie, wydawca czasopisma „Tazoz” „Agbur”, oraz innych pierwszorzędnych czasopism, które od dziesiątków lat szerzą oświatę wśród ludu ormiańskiego. Seminaryum w Szuszy rozporządza niesłychanym bogactwem, w skład którego wchodzi grunta uprawne, lasy i kopalnie.

Dziennikarstwo w Armenii ostatnimi laty rozwinęło się bardzo okazale. Dziennik „Mszak” obchodził niedawno czterdziestoletni jubileusz swojego istnienia. Dziennik „Agbur” istnieje już lat trzydzieści. Jego wydawca Mazarian założył teraz kurs dziennikarski dla młodzieży, pragnącej się poświęcić dziennikarstwu i literaturze.

Przy tej sposobności warto wspomnieć, że rok rocznie kilkanaście tysięcy młodzieńców ormiańskich pobiera wykształcenie na uniwersytetach zagranicznych. W Anglii, w Niemczech, we Francji i we Włoszech, a po części i w Wiedniu znajduje się mnóstwo studentów ormiańskich, którzy po ukończeniu studiów fachowych, powracają do Armenii rosyjskiej, ażeby tam szerzyć oświatę i kulturę wśród rodaków.

Chińskie bohaterki.

Kobiety w Chinach mają polityczne równoprawienie. Ale nie przyszło ono im samo, wywalczyły je sobie i okupiły własną, szczerze rozlewana krwią. Kiedy pewnego chłodnego

go marcowego rana 1911 r. z pekińskiej bramy Chenjang spadła przepiękna głowa Chi-Lan, sławnej, podziwianej i najpiękniejszej aktorki całego cesarstwa chińskiego, nikt nie przeczuwał, że krwawa ta ofiara już za dwa lata przyniesie owoce, że nowa idea zwycięży. Sliczna to postać tej pięknej i uwielbianej aktorki, młodej dwudziestoletniej dziewczyny, dyrektorowej teatru i nieprzejednanej rewolucjonistki.

Była ona córką chłopca, który jako malutką dziewczynkę jeszcze, sprzedał ją pewnemu handlarzowi niewolników. Handlarz obwoził ją po całych Chinach, wystawiał na sprzedaż nawet w Anamie, ale żądał za nią tyle pieniędzy, że kupca nie znalazł. Wówczas wystąpiła Chi-Lan w jakimś teatrze i od razu stała się ulubienicą publiczności. Pewnego wieczora, kiedy w Tien-Tsinie wraz ze swą trupą grała odpowiednio przeobionego „Otella”, ujrzał ją pewien kupiec, zakochał się w niej i zaczął ją obsypywać swymi względami.

Kupiec zapraszał ją na wspaniałe kolacje, które kosztowały po trzy tysiące taelów i więcej, obdarowywał ją klejnotami i kosztownymi sukniemi. Kiedy naraz zamordowano go, rodzina o zbrodni oskarżyła piękną Chi-Lan. Aresztowano ją, a kiedy zrewidowano jej papiery, okazało się, że wszystko, co zarabiała ona i jej trupa, składająca się przeszło ze stu artystek i artystów, oddawała rewolucjonistom na zakupno broni i amunicji. Skutkiem tego wydano na nią wyrok śmierci, której jej nie wydarło wstawieniem nawet bardzo wysoko stojących osób.

Chin-Cin, najpiękniejsza i najbogatsza panna w Nankingu, poświęciła swe życie i majątek „świętej sprawie”, zanim jeszcze doszła do pełnoletności. Miała zaledwie czternaście lat, kiedy ją odumarli rodzice, pozostawiając jedynaczkę bez żadnego dozoru. Za przewodem swego nauki uroku i piękności, inteligencji i majątku używała tylko na to, aby rewolucji przysporzyć jak najwięcej stronników. Udało się jej to znakomicie. Gdzie się zjawiała, tam wszystko opuszczało monarchię, a przechodziło na stronę rewolucji. Przez sześć lat była dumą stronnictwa. Nim skończyła dwadzieścia lat ścięto ją, a z nią razem i profesora Hsu, posądzonego o zamordowanie gubernatora Hanoi.

Pani Su miała sześćdziesiąt, sześć lat, kiedy zapoznała się z nowymi ideami wolności i równości. Mimo podeszłego wieku nie usunęła się od walki. Skazana na śmierć po różnych przygodach i trudach, szczęśliwie umknęła do Japonii.

Trzy młode panienki z Kantonu wpadły w roku 1911 na myśl wypchać swoje suknie nabojami dynamitowymi, a naboje karabinowe przewozić w workach od ryżu. Uprawiały ten sport tak długo, póki wreszcie przez wybuch naboju dynamitowego nie wyleciały w powietrze.

Panią Wang nazywa jej azyatycki biograf „azyatyką Norą”. Dopóki rewolucja kryła się i konspirowała tylko, pędziła pani Wang zrezygnowane życie przy boku swego męża, zdegenerowanego pijaka. Kiedy wreszcie idee rewolucyjne dotarły aż do niej, postanowiła nie być dłużej zabawką brutalnego a bezmyślnego pijaka. Zwierzyła się naprzód z tym zamiarem jednej ze swoich przyjaciółek, żonie profesora uniwersytetu w Pekinie, japończyka, i oboje pochwalili jej plany. Wówczas pani Wang — jak bohaterka Ibsenowskiego dramatu — oświadczyła mężowi, że dom jego opuszcza i wraz ze swą przyjaciółką udała się do Japonii, gdzie mąż jej już nie mógł osiągnąć. Teskniła jednak za krajem, za pracą, rwała się do czynu i wkrótce obrzydło jej bezczynne życie turystki. Wróciła tedy do ojczyzny i za pośrednictwem jednego z profesorów uniwersyteckich, otrzymała koło Szanghaju posadę nauczycielki ludowej. Ale i ten szczupły zakres pracy nie wystarczał jej. Anonimowymi proklamacyjami i listami wzniesiła pożar w całej prowincji. Po zamordowaniu gubernatora Szanghaju aresztowano ją w jej szkole. Znalezione ją w męskich sukniach, z ogromną szablą którą gości z przodków; chciała właśnie udać się na plac boju. W kilka godzin później ścięto ją; w dniu śmierci skończyła trzydzieści lat.

W taki sposób kobiety chińskie osiągnęły równoprawienie.

Otwarcie wystawy ogrodniczej.

Otwarcie wystawy ogrodniczej nastąpiło, jak to już donieśliśmy, wczoraj w południe przy licznych, udziale publiczności i reprezentantów prasy.

Po przemówieniu ks. kanonika Gniazdowskiego i odmówieniu modłów podano nożyce p. baronowej Heintzel, która przecięła taśmę. Następnie przy dźwiękach orkiestry zebrani weszli na plac wystawy.

Od bramy wejściowej na teren wystawy wleździe droga, udekorowana pięknymi laurami pana Zygmunta Richtera. Zaraz przy wejściu zwracają na siebie uwagę bardzo ładne rośliny iglaste

KRONIKA TYGODNIOWA.

Okropny tydzień. — Same okropności. — Podlewany owoc. — Otwarcie wystawy ogrodniczej stanowi jaśniejszą gwiazdę na horyzoncie. — Otello i Desdemona w Łodzi. — Dyrekcja kolei zna się i na lekach! — Na nic świadectwa lekarskie.

W ubiegłym tygodniu było kilka ważnych wypadków: Bułgarzy ułożyli się o granicę z Turkami i wyszli na tem, jak Zabłocki na mydle; Otello dusił tym razem nie Desdomonę, ale Wiktorę Szumińską; w ogrodzie Majstrów tkackich otworzono wystawę ogrodnictwa; stójkowy przydybał żydówkę „podlewającą owoce”; pionun uderzył na Lipskiej ulicy w Berlinie, a nie około zamku królewskiego; zabiła się księżniczka sasko-weimarska, bo jej nie pozwolono wyjść za barona Hansa von Bleichroedera, milionowego bankiera berlińskiego; apteka w Lizbonie odznaczyła się wyrobem najbardziej radykalnych nowoczesnych lekarstw, bo jedno z nich wybuchło i rozerwało w kawałki właściciela-aptekarza, denerwując policie, która w piwnicy znalazła cztery jeszcze podobne lekarstwa — nazywając je bombami.

Słowem ubiegły tydzień obfitował w same okropności i gdyby nie złagodziła tego łódzka wystawa ogrodnicza, niezawodnie można byłoby go nazwać tygodniem okrucieństw.

Wystawa powiodła się w zupełności. Związkowi ogrodników. Gdyby takie owoce wyborne i takie jarzyny, jakie są na wystawie, mogły być dostarczane do Łodzi, to nie żal byłoby zostać wegetarianinem, t. j. człowiekiem, który obywatel się bez mięsa. Bo cóż lepiej robi na zo-

ładeczek, nad smaczną gruszkę, mięsiste winne grono, różowe jabłuszko lub dojrzałą śliwkę!

Widzimy cuda na tej wystawie.

Olbrymie gruszki, piękne jabłka, niepospolitej wielkości śliwki, a nawet winogrona, hodowane w kraju i dojrzewające choć tylko za szkłem, to już wykwit hodowli. Dzielni pracownicy na tem polu podnieśli w naszym kraju w ostatnich czasach nadzwyczajnie kulturę sadownictwa, dawne słodkie małgorzatkę i cytrynowki poszły w ką. Czasy się zmieniły. Dziś nawet panna nie budzi apetytu, chociaż jest rumiana, zgrabna i zdrowa. Teraz impresjonizm w modzie, więc dawna skromna panna wydaje się zbyt cierpką.

Nie gniewajcie się na mnie, piękne łodzianki. Wynajdując wady w pannach, nie miałem na myśli was, ubóstwiane osóbkę, mówiłem tu o gatunku gruszek, które mianem „panien” ochrzczono.

I wszystko byłoby dobrze, gdyby znów ten feralny tydzień nie zawisł nad światem. Wyczytałem bowiem w wiadomościach drobnych, zwanych zwykle kroniką, że na jednym z targów łódzkich na furze były śliwki razem z ich właścicielką, która zraszała te śliwki, ale nie wodą, ani ożywcza rosą, jeno czemś brzydszem.

Kubłami komisje sanitarne wylewają fałszowane mleko do rynsztoków. Owoce „podlewają” się w najohydniejszy sposób na furach przez leniwe handlarki, słowem niesłychane się tu dzieją rzeczy, za które jeszcze w dodatku drogo musi płacić łodzianin.

Dołączmy do tego podłe powietrze łódzkie, brak wody do picia, precudowne skutki biologicznego oczyszczania ścieków, a będziemy mieli obrazek, w jakich warunkach musi żyć każdy z nas w tem mieście obracającym milionami.

To też z uznaniem trzeba jeszcze raz pod-

nieść słowa ks. kanonika Gniazdowskiego, wygłoszone przy otwarciu wystawy, w których kładł nacisk na to, aby ogrodnicy, unikając tak wstępnego pośrednictwa — zakładali własne targi warzywne i owocowe dla Łodzi, gdzieby można z pierwszej ręki nabywać to wszystko, co jest niezbędne w użyciu domowym, bez „wstępnego podlewania”.

Myśl tę rozwinął dalej jeszcze podczas śniadania ogrodników redaktor „Rozwoju”, zaznaczając, że wypadałoby uwolnić Łódź od brudnego, niehygienicznego pośrednictwa, od składów w chlewkach lub izbach, gdzie pod łóżkiem, lub koło kubła stoi kosz brudny, nigdy nie płukany, napełniony owocami lub warzywami, najczęściej niechlujną szmatą ze starego worka nakryty.

Ziemiańskie sklepy już założyli w Łodzi kilkanaście sklepów z nabiałem nie fałszowanym, czyby ogrodnicy nie mogli to samo uczynić z jarzynami i owocami.

Potrzeba byłoby na to łączności i zgody, a zapewne i kapitały się znalazł — a warzywne sklepy przyniosłyby założycielom procent doskonały, który dziś zabierają pośrednicy.

Ale cóż? Kiedy jak fama niesie, połowa ogrodników, trudniących się hodowlą warzyw, siedzi w kieszeni u handlarzy.

Opowiadano mi, na co już niejednokrotnie zwróciłem uwagę, że ogrodnik w zimę nie rzadko sprzedaje swój przyszły plon handlarzowi, który go w ten sposób wyzyskuje niemilośnie.

Zdarzały się też i inne wypadki. Handlarze warzyw czatują rano na bardziej opornych ogrodników, których w arenę nie wzięli. Spotkawszy takiego pana z wozem jarzyn, rzucają się na niego, obstępują wóz i targują się o cenę.

— Co macie stać na targu, my wszystko

p. L. Kołaczkowskiego. Dalej po lewej stronie ustawione są rośliny okazowe szkółek B-ci Hoser w Warszawy, których firmę reprezentuje p. L. Kołaczkowski. Za grupą tą następuje dekoracja werandy dla orkiestry przez L. Schweikerta z Pabianic. Wpada w oko piękna grupa bluszczu, bukszpanów i agaw oraz begonij.

Za estradą na niewielkim placu umieścił swe okazy p. Józef Kluka, właściciel cegielni, miłośnik hodowli roślin. Tu widzimy szkółki drzew iglastych i liściastych oraz kilka odmian owoców, bardzo starannie wyhodowanych.

W dalszym ciągu oko napotyka pięknie i oryginalnie udekorowany pawilon firmy Julianów p. L. Kołaczkowskiego. Ten sam wystawca, jako przedstawiciel biura technicznego, nadesłał piękne i pomysłowe plany miast-ogrodów. Za teren przyjął grunty p. Kluki przestrzeni 22 morg. Projekt obejmuje wille w liczbie 80, a każda ma styl odrębny. Dalej widzimy dwa plany ogrodów robotniczych, jeden na wzór pierwszego inicjatora we Wrocławiu p. Schredera, drugi ulepszony i zastosowany do naszych wymagań przez p. L. Kołaczkowskiego. Są też plany parków, willi-ogrodów.

Dział hodowli reprezentuje kolekcja 60 odmian owoców, zebranych z ogrodów łódzkich.

Bardzo ładny jest garnitur mebli ogrodowych p. Walentego Przybysza. Pawilon z meblami otacza grupa roślin iglastych oraz szkółki drzewek trzyletnich B-ci Hoserów. Obok roślin doniczkowych i dekoracyjnych p. L. Kołaczkowskiego, zajął sporą przestrzeń p. Józef Stoiński, właściciel zakładu ogrodniczego. Nadesłał drzewka owocowe, parkowe, iglaste i rośliny zimowe, piękne okazy warzywa.

P. Michał Danielewicz nadesłał rośliny owocowe, parkowe, różę oraz wspaniałe okazy, otrzymane przez umiejętną hodowlę drzew iglastych. Jest też szkółka roślin z Łasku p. Schweitza, prowadzona przez ogrodnika p. Nowickiego, i różę własnej plantacji pod Łodzią.

W gustownie urządzonej pawiloniku p. Stefan Dymkowski wystawił rośliny kwitnące, okazy wyrobów z roślin kwitnących, drzewka owocowe oraz dekoracje laurami.

Na werandzie przy wejściu spotykamy prace znanej firmy artystyczno-fotograficznej A. Piotrowskiego, nagrodzoną wielkim złotym medalem na wystawie rzemieślniczo-przemysłowej w Łodzi. Dalej na ścianach widzimy plany parków zrobione przez p. Leona Golańskiego z Warszawy. Projekt parku Źródlika, naszkicowany przez pp. Grądzkiego i M. Dąbrowskiego, wykonany przez technika p. Dąbrowskiego. Oprócz tego p. Dąbrowski przedstawił parę projektów parków.

zabierzemy po tej cenie, po jakiej żądacie.

Ogrodnik dębieje. Wszak to wyborny interes. On zamiast detalicznie sprzedawać, zbędzie cały transport odrazu. Nic więc dziwnego, że transakcja dochodzi szybko do skutku.

Handlarz dobywa 5 rubli i daje zadatek—a potem każe jechać na tę lub ową ulicę i tam poczekać chwilę, to resztę pieniędzy przyniesie.

Wozu pilnują dyskretnie przyjaciele handlarza, aby nic z niego nie uroniono...

Tymczasem ten, co zadatek dał, nie wraca. Upływa godzina, dwie—niema nikogo. Ogrodnik niecierpliwi się—a handlarz nie przychodzi. Czas powracać do domu, ale teraz zjawia się pytanie, co zrobić z jarzynami? Wszak na targu zbrakło już kupujących. Oni dawno rozeszli się po domach. Zjawiają się więc żydzi i zaczynają handlować. Za wóz zgodzony 30 rubli dają 12, potem mniej jeszcze, bo 10. Ponieważ ogrodnik otrzymał już 5 rb., przeto w miejsce 30 dostaje tylko 15 rb. Stary kawał, ale prawie każdy wpadnie w ten zatrzask, a jeżeli nie w ten, to w inny!

W Łodzi mamy specjalne poglądy i specjalne warunki.

Urzędnik pewnej kolei, przesłużony lat 20, prosi o urlop: dostaje go aż... na dziesięć dni. Jedzie więc do Solca, żeby poprawić nieco swoje zdrowie. Tam lekarz zakładowy powiada mu, że musi dłużej pozostać. Więc urzędnik pisze podanie do zarządu i przedstawia świadectwo lekarskie.

Ale w zarządzie kolejowym zasiadają bardzo mądrzy ludzie, oni nie tylko na szynach się znają, ale nawet i na chorobie każdego swego urzędnika.

Więc przeczny zarząd odpisuje choremu urzędnikowi, że przed wyjazdem opatrywał go

Firma p. Ludwika Jasińskiego z Łęczycy, posiadająca filię w Łodzi, wystąpiła z narzędziami ogrodniczo-rolniczymi i z doborową kolekcją nasion warzywnych.

P. Stanisław Schoenfeld przedstawił plany parków, a p. Walenty Przybysz, właściciel zakładu koszykarskiego bardzo gustowne meble ogrodowe. Również z meblami wystąpiła firma R. Gall, obecnie K. Schlanger.

Ogrodnik p. Walczewski ze Zgierza dał grupę roślin dekoracyjnych, bardzo gustownie ustawioną.

B-cia Kawczyńscy, właściciele majątku Proboszczewice pod Zgierzem, przedstawili wspaniałe okazy kapusty i wyborowe kartofle, tudzież oryginalne okazy dyni.

Wspaniałych okazów kapusty i warzywa w najlepszych odmianach dostarczył jeden z najważniejszych plantatorów p. Stanisław Karwacki.

P. Kucharski z Pabianic przedstawił ładne okazy roślin kwitnących i pięknie je udekorował.

W pawilonie firmy Salwa zwracają na siebie uwagę wyroby z kwiatów świeżych, warzywa własnej hodowli, zielnik, praca p. R. Słabika, oraz fantazyjna dekoracja z fasoli, słonecznika, reprezentująca zegar.

Zakład handlowo-ogrodniczy park Julianów barona Heintzla pod kierunkiem nadogrodnika p. Marcina Gacha wystąpił z masową i umiejętną hodowlą złocieni, cyklamenów, prymul, hortensyj i bzów doniczkowych, wyhodowanych do zimowego kwitnienia. P. Gach objął kierownictwo w Julianowie przed rokiem.

P. Leonia Celińska, właścicielka majątku w gub. wołyńskiej, dostawiła 200 pudów konserwów i marynat, wyrabianych z własnych owoców.

Skorasiański, zakład handlowo-ogrodniczy, dawniej Gernot, przedstawił bardzo ładne okazy warzyw, kartofli w 100 odmianach, kapustę, bogatą kolekcję nasion własnej hodowli, krajowej i zagranicznej.

Zaraz po otwarciu wystawy zebrali się członkowie jury dla oceny okazów.

Julianów barona Heintzla i starszy ogrodnik p. Gach — I odznaczenie; p. Stefan Dymkowski — II odznaczenie wogóle, a p. Aleksandra Grilich za bukietarstwo — II odznaczenie, za bzy — I odznaczenie, i za szkółki — III odznaczenie; p. Walczewski ze Zgierza — list pochwalny; p. Kucharski — list pochwalny; p. L. Schweitert — II odznaczenie; p. Ludwik Jasiński — II odznaczenie za nasiona; p. Ignacy Skorasiański — III odznaczenie; p. Wojciech Salwa wogóle — II odznaczenie i I odznaczenie za

lekarz kolejowy i zadecydował, że urlop dziesięciodniowy w zupełności wystarczy na wyrestaurowanie zdrowia, które przez ten czas nie mogło uleść tak raptownym zmianom... chociaż każdy po chłopsku myślący człowiek wie dobrze, iż 10 dni wystarczy nie tylko do pogorszenia zdrowia, ale nawet stanowi dostateczny przeciąg czasu, w którym człowiek zdrowy mógłby zachorować, umrzeć, i być pochowanym...

Chory urzędnik przedstawił jeszcze świadectwa dwóch lekarzy: powiatowego i doktora medycyny, które wywarły taki skutek, że zamiast zezwolenia na dalszy pobyt w miejscu kuracyjnym—wysłano mu dymisyę...

Ponieważ ze wszystkich okropności w ubiegłym tygodniu ta okropność była największą, więc innych nie będę opisywał, zaznaczę już tylko fakt arcyciekawy, bo świadczący o zacieklności Otellów.

Każdy z kulturalnych czytelników wie o tem, że murzyn Otello, postać główna dramatu Szekspirowskiego, udusił z zazdrości swoją żonę Desdemonę.

Na bruku łódzkim zdarzył się podobny wypadek, tylko też osnuty na tle kultury lokalnej.

Istnieje na Rzgowskiej ulicy zakład fotograficzny pod nazwą „Otello”. Nie wiem czy właścicielowi na imię jest Otello—to pewne tylko, że należy on do rasy tej, która swego nazwiska się wstydy i wypisuje na szyldach różne nazwiska wielkich ludzi, byleby nie swoje.

Mamy więc fotografię pod firmą: „Rembrandta”, „Rubensa”, „Murilla”, „Kranacha”, „Rafaela”, a gdy już zabrakło firm malarskich, jeden z dowcipnisiów uciekł się do tragedji Szekspirowskiej i nazwał swój zakład „Otello”.

Do tego „Otella” przybyła para małżeńska z prośbą, aby ją sfotografował, w dodatku przy-

parasolkę z fioletów; b-cia Ignacy i Stanisław Kawczyńscy — II odznaczenie za kartofle i kapustę; p. Józef Kluka — II odznaczenie; p. Jakób Wolski — II odznaczenie; p. Kowalski — list pochwalny za warzywa; p. Teodor Ender z Pabianic — podziękowanie; p. Józef Królikowski — II odznaczenie; p. Leon Kołaczkowski — II odznaczenie za owoce; p. Michał Danielewicz z Sieradza — I odznaczenie; p. Józef Stoiński — list pochwalny za szkółki; p. Schweitzer z Łasku — II odznaczenie za szkółki; p. Ludwik Nowicki — II odznaczenie za szkółki; p. Leonia Celińska z Wołnia — I odznaczenie za konserwy z owoców; p. Herbst za piękny zbiór roślin — I odznaczenie; p. Wesolek, ogrodnik, za dobrą hodowlę roślin, p. Felczerek za akwaryum — list pochwalny; p. Walenty Przybysz za meble ogrodowe — I odznaczenie; p. Z. Richter za laury — I odznaczenie; p. Leon Kołaczkowski — I odznaczenie za plany; p. Edward Netzel — I odznaczenie za owoce; p. Mieczysław Dąbrowski — II odznaczenie za plany.

O godz. 2-jej po południu odbył się w restauracji majstrów tkackich bankiet składkowy, w czasie którego przemawiali pp. Hoser, Maciejewski, Czajewski i inni. Nastrój był bardzo serdeczny.

(rym.)

S. p. dr. Ada Zieleniewska-Trenknerowa.

W ubiegły czwartek liczny orszak inteligencji miejscowej odprowadził na stary cmentarz katolicki zwłoki przedwcześnie zmarłej s. p. Ady Zieleniewskiej-Trenknerowej, doktora medycyny.

Uczona w roku 1880 w Mohylowie, s. p. Ada Zieleniewska po ukończeniu gimnazjum studiowała medycynę w Krakowie i w Zurychu, gdzie otrzymała stopień doktora medycyny po obrobieniu przez siebie napisanej dysertacji „Polimielitis anterior infantum”. Po ukończeniu studiów zagranicą w 1904 roku powróciła do kraju i tu pracowała najpierw w szpitalach warszawskich, a następnie w tutejszym świeżo otwartym szpitalu dla dzieci imienia Anny-Maryi w ciągu przeszło trzech lat. W tym czasie poślubiła zaszczytnie znanego tutejszego lekarza Henryka Trenknera, z którym wspólnie, niezależnie od pracy zawodowej, pracowała na niwie społecznej. W Komitecie redakcyjnym wydawanego podówczas tutaj „Czasopisma Lekarskiego” pełniła obowiązki sekretarza redakcji; w Ambula-

prowadzili z sobą kuzynkę swoją Michalinę Książek.

Fotografia na pocztówkach nie wypadła drogo. Za dwie osoby, umieszczone na jednej kartce, policzono za tuzin 1 rb. 15 kop., za panią Książek tylko 1 rubla.

Fotografujący się złożyli zadatek na każde zamówienie po 50 kop. Kiedy zjawili się po odbiór, okazało się, że fotografie są tanie, ale za to osoby na nich wcale niepodobne. Zażądano więc zwrotu 50 kop., a kiedy właściciel zakładu nie chciał o tem słyszeć, klienci za pieniądze już wniesione postanowili przyjąć bodajby próbne fotografie.

I tu dopiero temperament Otella ujawnił się w całej pełni. Porwał on p. Wiktorję Szumińską, wciągnął do izby sąsiedniej, rzucił na ziemię i począł gniesić i dusić kolanami...

Do pomocy przybyła pani Otellowa, która zabawiła się w „pranie”.

Szczyściem na krzyki i płacz pani S., nadbiegła p. Michalina Książek i dopadłszy drzwi, począła się do nich dobijać, a potem wszczęła alarm.

To ocaliło nowoczesną Desdemonę...

Zmaltretowana i przygnębiona przybiegła do redakcji ze łzami w oczach, opowiedziała swoją przygodę.

Okazuje się, że nie mamy w Łodzi ani powietrza, ani wody, ani kanalizacji, ani szkół, ale za to znakomitych Otellów...

Możeby pan Bolesławski skorzystał z tego temperamentu i pokazał nam go w roli Szekspirowskiego Otella, z zastrzeżeniem jednak, aby na galerji nie popsuto efektu ostrzeżeniem: „Antoju, Desdemonka, Otello kim!”

X. X

toryum, bezpłatnie konsultowała w chorobach dzieciennych i t. d.

Staby organizm kobiecy, nadwątlony długimi studiami gimnazjalnymi i uniwersyteckimi, nie mógł długo wytrzymać trudów zawodu lekarskiego. Nieubłagana choroba piersiowa przedwcześnie ułożyła w grobie tę dzielną przedstawicielkę emancypacji kobiet. Ze śmiercią jej ubyła naszemu społeczeństwu nie tylko bardzo uzdolniona i wszechstronnie wykształcona lekarka chorób dzieciennych, ale i wybitna siła umysłowa i dzielna pracowniczka na polu społecznym.

Nadzwyczaj skromna, łagodna i miła w obejściu, ujmowała słodyczą charakteru. To też duża szkoda stała się społeczeństwu, że tyle szlachetnych wysiłków, tyle znoonej pracy wraz ze śmiercią przedwczesną s. p. Trenknerowej poszło do grobu.

Niech jej ziemia będzie lekką! Cześć jej pamięci!

K.

Pełnomocnictwo generał-gubernatora.

W tych dniach ogłoszony został Ukaz Najwyższy o stanach wyjątkowych w państwie.

Z treści Ukazu wynika, iż stan ochrony wzmocnionej, obowiązujący dotychczas w części Królestwa Polskiego, nie będzie nadal utrzymywany, natomiast, jak widać z punktu 3-go wspomnianego Ukazu, generał-gubernatorowi warszawskiemu, jak pisze „Dzień”, „pozostawiono pełnomocnictwa, wskazane w artykule 15-tym i w punkcie 1-ym art. 16-go przepisów o środkach zapewnienia spokoju publicznego i porządku państwowego”.

Jakie to są pełnomocnictwa.

Art. 15-ty głosi. Generał-gubernator w miejscowościach, ogłoszonych w stanie ochrony wzmocnionej ma prawo; 1) wydawać postanowienia obowiązujące, w celu przeciwdziałania zakłóceniu porządku społecznego i państwowego, np. nakładać na właścicieli nieruchomości obowiązki dozoru i t. d.; 2) nakładać administracyjnie za przekroczenie postanowień obowiązujących kary; areszt do 3 miesięcy i grzywny do 500 rubli.

Art. 16-ty przewiduje porządek rozpatrywania spraw za przekroczenie postanowień obowiązujących. Sprawy te mogą być rozpatrywane przez generał-gubernatora, gubernatorów lub ober-policmajstra, z polecenia generał-gubernatora.

Ponieważ w Ukazie jest mowa o zachowaniu przez generał-gubernatora pełnomocnictw, wskazanych tylko w art. 15 i 1 punkcie artykułu 16-go — wynika przeto, że generał-gubernatorowi warszawskiemu pozostawiono jedynie prawo wydawania postanowień obowiązujących i nakładania administracyjnie kar do 3 miesięcy; aresztu policyjnego i do wysokości 500 rb. kary.

Natomiast upada prawo generał-gubernatora;

- 1) zakazu zebrań publicznych;
- 2) zamykania czasowo i na termin trwania stanu ochrony wzmocnionej przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych;
- 3) zakazu osobom nieprawomyślnym pobytu w kraju;
- 4) oddawania osób prywatnych pod sąd wojenny i konfirmowania wyroków.

O spadek po Kazimierzu Pułaskim.

Jak wiadomo, bohater narodowy Kazimierz Pułaski zginął w Ameryce, jako naczelny wódz jazdy amerykańskiej w wojnie o niepodległość. Dwaj jego bracia zginęli także na polu bitwy, nie pozostawiając po sobie, jak i on, potomstwa. Cztery siostry rodzone Kazimierza Pułaskiego wyszły za mąż, w tem trzy za obywateli w Królestwie Polskim; Żaluskiego, Hryniewiczkiego i Burdzińskiego.

Wnuk Burdzińskiego i żony jego Pułaskiej, siostry Kazimierza, Zdzisław Burdziński, mieszka w Łasku, gdzie jest buchalterem w kasie powiatowej. Czytając powtarzające się ogłoszenia banku amerykańskiego, wzywające sukcesorów po Kazimierzu Pułaskim, by zgłosili się po spadek, z początku uważał on to za bajkę, lecz wreszcie wziął sprawę na seryo.

Posiadając metryki, akty zejścia i inne dowody potwierdzające pokrewieństwo jego i siostr rodzonych Maryi i Aleksandry z pierwszej linii z Kazimierzem Pułaskim, za pośrednictwem jednego z wybitniejszych adwokatów w Piotrkowie rozpoczął starania u rządu amerykańskiego o wywindykowanie spadku po Kazimierzu Pułaskim.

Spadek ten jest olbrzymi i według doniesienia konsula rosyjskiego w Chicago, którego zapytano, czy istotnie spadek istnieje, wynosi obecnie około 70 milionów dolarów.

Olbrzymi ten majątek powstał stąd, że rząd amerykański, wywdzięczając się Pułaskiemu za jego zasługi, ofiarował mu znaczne obszary ziemi, na których następnie powstało miasto Chicago. Rząd amerykański w miarę rozwoju tego miasta, grunta po Pułaskim sprzedawał i wskutek braku prawnych i wylegitymowanych spadkobierców pieniądze, otrzymywane za te grunta wnosili i wnoszą do banku państwowego w Chicago. Co kilka lat bank ten wzywa w pismach amerykańskich sukcesorów po Pułaskim, lecz zawsze bezskutecznie.

Wobec potwierdzenia spadku przez konsula rosyjskiego w Chicago i posiadanych dokumentów adwokat pp. Burdzińskich ma nadzieję wywindykowania spadku w ciągu pół roku.

(e)

Kursy z przedzalnictwa i tkactwa w Szkole Rzemiosł.

Komitet Szkoły Rzemiosł podaje do wiadomości interesowanych, że zapisy na kursy wieczorne z przedzalnictwa i tkactwa, przyjmuje kancelarya Szkoły (Wodna Nr 9) od 6—8 wieczorem z wyjątkiem świąt.

Komitet prosi chcących ugruntować swoje wiadomości zawodowe przez poznanie maszyn przedzalniczych i tkackich, oraz wyrabianych na nich produkcji o liczne i śpieszne zapisywanie się. Kursy rozpoczną się zaraz po zapisaniu się kandydatów.

Opłata za naukę minimalna (aby udostępnić jaknajszerszym kołom możliwość korzystania z wykładów). Wykłady przewidziane są w tym zakresie, aby zarówno teoretycznie jak i praktycznie dać możliwość szybkiego poznania przedzalnictwa i tkactwa.

Wykłady obejmować będą:

A) z przedzalnictwa:

Gatunki bawełny i jej klasyfikacja, numeracja; mieszanie i trzepanie bawełny, zgrzeblenie, niedoprzęd, przedzenie, skręcalnia, motanie i roboty wykończające; obliczanie maszyn—produkcya.

B) z tkactwa:

O materiałach włóknistych w tkactwie używanych, numeracja, motanie i pakowanie przędzy; obliczanie przędzy na osnowę, określenie rodzaju, grubości i wytrzymałości tejże; o splotach tkanin pojedynczych i podwójnych; o rozbiórce tkanin pojedynczych, podwójnych i fantazyjnych; o różnych maszynach w tkactwie używanych i praktyczne zajęcia na najnowszych krosnach tkackich, poruszanych motorem elektrycznym.

Wszechstronne traktowanie przedzalnictwa i tkactwa podług wyżej wymienionego planu każą przypuszczać, że ludzie pragnący wiedzy a niemający środków na wyjazd za granicę skorzystają z naderzającej się sposobności kształcenia, tembardziej, że komitet Szkoły nie urządza kursów dla zysków, tylko dla zubożenia wiedzy niezamożnych pracowników.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Myśliwata. Jutro Bożydara. W poniedziałek: Zelimira.

TEATR POLSKI. (Cegielniana nr 63). Dziś „Geśi i gaski”, komedia Bałuckiego. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Maż z loteryi”. Początek o godz. 3 i pół pp. — „Geśi i gaski”. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr 16). Dziś „Sufrażystki”. (Po raz I). Początek o g. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Cnotliwa Zuzanna” Gilberta. Początek o godz. 3 pp. — „Sufrażystki”. Początek o godz. 8 min. 15 wiecz.

ZEBRANIA. Dziś og. zebr. Stow. komiwojażerów (Mikolajewska 6) o g. 6 pp.

— Jutro zebr. czl. Zgrom. czel. malarskich (Nawrot 49) o g. 3 pp. — Zebr. organ. czl. Stow. społ. „Wyzwolenie” (w sali jadalnej Tow. akc. Geyerów).

WYSTAWA OGRÓDNICZA (Przejazd I) otwarta codziennie od g. 10 rano do 10 wiecz.

ZE STRAŻY. Jutro o godz. 7 rano ćwiczenia wszystkich 9-iu oddziałów łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domach rekwizytowych tychże oddziałów.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 pp. do 10 wieczorem; a w niedziele i święta od godz. 12 w poł. do 10 wiecz.

KRONIKA.

(—) **Dług państwowy.** Według danych ministerium skarbu, dług państwowy Rosji do dn. 14 stycznia 1914 r. będzie wynosił 8,811,380,139 rubli, t. j. o 30 milionów mniej, niż w roku ubiegłym.

Zmniejszenie długu osiągnięto przez wykupienie zobowiązań za pożyczki zewnętrzne w latach 1822, 1859 i 1888.

Na wypłatę procentów w budżecie na rok 1914 wyznaczono rb. 369,506,179.

(—) **Zydzi zagraniczni.** Minister spraw wewnętrznych polecił pozostawić w granicach państwa rosyjskiego tych żydów zagranicznych nie posiadających dowodów osobistych, którzy obecnie przebywają, zabronił jednak przyjazdu nowym.

(—) **Bezprocentowe pożyczki.** W ostatnich czasach do gubernialnych komisji do spraw stowarzyszeń zaczęły napływać dla legalizacji ustawy żydowskich tow. wydawania drobnym handlarzom i rzemieślnikom pożyczek bezprocentowych. Takich towarzystw w Królestwie Polskim powstało już 36.

Ludność chrześcijańska nie zakłada tego rodzaju towarzystw.

(a) **Zawieszenie wypłat.** W ostatnich czasach zawiesiły wypłaty następujące firmy w Cesarstwie:

W Płoskirowie „Epstein” i „A. Szaja”; pasywa wynoszą po kilkadziesiąt tysięcy rb.

Firmy proponują wierzycielom 45 do 60 proc.

— W Jermolincach, gub. podolskiej „Ch. Listerman”; pasywa obliczają na 50 tys. rb.; proponuje wierzycielom 60 proc.

— W Chersoniu „Fajnstajn” — pasywa sięgają sumy 30 tys. rb.

— W Romanowie, gubernii wołyńskiej „M. Rojtberg”; pasywa dochodzą do 50 tys. rb. i „M. Szwarzband” z 60 tys. rb. w pasywach.

Zaangażowane są firmy kijowskie i berdyczowskie.

— W Chocinie, gub. besarabskiej, „L. Burdemik”.

— W Tomaszpolu, gub. podolskiej, „E. Klebauer”; pasywa wynoszą po kilkadziesiąt tysięcy rubli; zaangażowane są firmy kijowskie i inne.

— W Winnicy „S. Kofi”; pasywa sięgają sumy 30 tys. rb.

(e) **Z rynku zbożowego.** Wczoraj na łódzkim rynku zbożowym ceny zboża były następujące: pszenica 240 funtów — 7 rb. 25 k. — 7rb. 80k., żyto 230 funtów — 5.25 — 5.60, jęczmień browarny 200 funtów 5,50 — 5.60, jęczmień na kaszę 200 funt. 4.50 — 4.75, owies 140 funt. 2.90 — 3.30, koniczyna czerwona 250 funt. 70 rb. 75 rb., koniczyna biała 250 funt. 80rb. — 85rb. tymotka bez obrotu, wyka 260 funt. 8.00 — 8.50, peluska 260 funt. 7.25 — 8.00, groch 260 funt. 9.00 — 9.50, groch „Victoria” 260 funt. 11.00 13.00, łubin niebieski 260 funt. 5.00 — 6.00, łubin żółty 260 funt 6.00 — 7.00, łubin biały 5.00 — 6.00, seradela 120 funt 3.00 — 3.20, rajgras angielski bez obrotu, rajgras włoski bez obrotu.

(a) **Bezrobocie.** W fabryce mechanicznej jedwabnych i półjedwabnych wstążek Domanowicza i S-ki, przy ulicy Spacerowej nr. 21, robotnicy w liczbie 24 po wymówieniu pracy, nie czekając dwutygodniowego terminu, porzucili wczoraj zajęcia.

(a) **Wymówienie pracy.** Administracja fabryki wstążek Schnitzta i Van Enderta, przy ul.

Wólczańskiej nr. 13 wymówiła pracę z dwutygodniowym uprzedzeniem 62 robotnikom.

(x) **Odłożony zjazd delegatów.** Zarząd związku robotników przemysłu metalowego w gub. piotrkowskiej komunikuje, że nadzwyczajne zebranie ogólne delegatów związku (Łódź, Dębowa Góra, Sosnowiec, Zawiercie, Dąbrowa Górnicza), które odbyć się miało jutro 21 b. m. z przyczyn od zarządu niezależnych odłożone zostało do przyszłej niedzieli 28 b. m.

W dniu tym delegaci oddziałów winni stawić się najpóźniej o godz. 12 $\frac{1}{2}$, w południe w lokalu związku, gdyż początek zebrania ogólnego oznaczony został na godz. 1 $\frac{1}{2}$ po poł.

Członkowie oddziału łódzkiego oraz metalowcy łódzcy wogóle, interesujący się działalnością związku, mogą uczestniczyć w zebraniu ale tylko w charakterze gości.

Zebranie zwołane zostaje na podstawie ustawy i stanowi najwyższą władzę związku.

Porządek dzienny obejmuje: zagajenie, wybór prezydium, sprawozdanie z działalności związku za okres ubiegły, sprawozdanie kasowe, taktyka związku w chwili obecnej, sprawa zapomóg, kasy chorych, stosunek do ruchu spółdzielczego (kooperatywnego), stosunek do innych związków, zadania kulturalno-oświatowe związku, walka z pijaństwem, zatwierdzenie budżetu na rok 1914, wybór zarządu i komisji rewizyjnej, wreszcie wolne wnioski.

(a) **Kasa chorych.** Rozpoczęła swoją działalność kasa chorych w fabryce wyrobów trykotowych i pończoch Teodora Tietzena, przy ulicy Łąkowej nr. 1.

Wzmiankowana fabryka dotychczas nie udzielała robotnikom żadnej pomocy prócz lekarskiej. Ustanowiono jednocentowe potrącanie z zarobku na rzecz kasy, lecz robotnicy nie są z tego zadowoleni i postanowili wpłacać po 2 proc. aby zwiększyć fundusze kasy. Zwołane zostanie w tym celu nadzwyczajne zebranie pełnomocników.

Na wypadek choroby zapomogi wypłacane będą w wysokości połowy pobieranego przez robotników przeciętnego zarobku dziennego; robotnicy otrzymywać będą połowę zarobku za czas dwu tygodni przed położeniem i 4 tygodnie po rozwiązaniu, jednak w tym tylko wypadku, gdy pracują w fabryce nie mniej niż 5 miesięcy.

Fabryka zatrudnia 475 robotników, w tym dwie trzecie kobiet. Zarobek robotników wynosi średnio 15 rb. tygodniowo. Budżet roczny kasy obliczono na 2,500 rubli.

(x) **„Kwiatki“ na Szkołę rzemiosł.** Starszy cechowy kołodziej, p. Józef Kubiak, prosi za naszym pośrednictwem członków i rzemieślników, pragnących wziąć udział w sprzedaży „kwiatka“ na szkołę rzemiosł, aby zapisywali swe nazwiska w jego mieszkaniu przy ulicy Brzezińskiej № 69.

(e) **O szkołę nowego typu.** Według nowych przepisów istniejące w miastach szkoły Aleksandryjskie mają być przekształcone na szkoły nowego typu o programie znacznie rozszerzonym i równać się kursowi 6-klasowemu.

W związku z tem naczelnik łódzkiej dyrekcji naukowej zwrócił się do prezydenta miasta Łodzi z propozycją, aby szkoły Aleksandryjskie w Łodzi nie przekształcać, ale pozostawić nadal taką, jaką jest, natomiast otworzyć szkołę nowego typu. Naczelnik dyrekcji prosi prezydenta, by sprawę tę załatwił na jednym z posiedzeń zarządu miejskiego.

(x) **Dyrekcja szkoły muzycznej Tow. Szopena** za naszym pośrednictwem zawiadamia uczących się, że wobec niespodziewanie licznych zapisów szkoła przeniesiona zostanie do obszerniejszego lokalu przy ulicy Mikołajewskiej № 83 (róg Ewangelickiej, pierwsze piętro). Lekcje w nowym lokalu rozpoczną się w poniedziałek 22 b. m. Tam również przeniesiona zostaje kancelaria szkoły i otwarta będzie codziennie od g. 4—9.

W dotychczasowym lokalu szkoły przy ul. Piotrkowskiej № 108 pozostaną tylko klasy fortepianowe profesorów Mazurkiewicza i Smidowicza, oraz klasa śpiewu solowego i operowego prof. Beusmana.

(e) **Z Komitetu obywatelskiego.** Wczoraj o godz. 5-jej po południu w lokalu biura pośrednictwa pracy, przy ulicy Wólczańskiej № 95, odbyło się posiedzenie komitetu obywatelskiego

robót publicznych pod przewodnictwem prezesa pastora Gundlacha.

Na posiedzeniu tem rozpatrywano następujące ważne sprawy:

1) Omawiano po raz drugi sprawę przeprowadzenia kanału dla ścieku wód deszczowych od ulicy Krótkiej przez ulice Benedykta i Lipową i połączenia go z kanałem przeprowadzonym od ul. Lipowej przez Karolewską. Po obliczeniu stanu funduszy okazało się, że komitet rozporządza jeszcze sumą około 13,000 rb., a oprócz tego należy się komitetowi od magistratu za wybrukowanie ulicy Miłsza także 13,000 rb. Poza tem Bank Państwa i Bank handlowy łódzki ofiarowali na przeprowadzenie kanału tego po 2,000 rb. każdy, wobec czego funduszy na jego przeprowadzenie starczy w zupełności. Koszt budowy wyniesie około 25,000 rb.

Plany i kosztorys robót, wypracowane przez inżynierów miejskich, przedstawione zostaną na posiedzeniu komitetu obywatelskiego w nadchodzącą środę, tak, aby roboty mogły być rozpoczęte jeszcze w końcu przyszłego tygodnia.

Równocześnie z tą budową nastąpi także oczyszczenie kanału na ul. Lipowej. W sprawie tej uda się dzisiaj delegacja do prezydenta miasta z prośbą o zaakceptowanie tego projektu.

2) Postanowiono kosztem 2,000 rb. ułożyć po bokach ulicy Srebrzyńskiej opory z kamienia ciosowego, co znacznie wpłynie na trwałość bruku.

3) Przyjęto do wiadomości stan robót na ulicy Kątnej, które jeszcze nie zostały ukończone.

(x) **Ofiara.** Dla uczczenia pamięci d-ra Ady Zieleniewskiej-Trenknerowej złożyli członkowie byłego komitetu redakcyjnego „Czasopisma lekarskiego“ rubli 39 na korzyść tow. „Uczelnia“.

(x) **Odczyty.** Dowiadujemy się z pewnego źródła, że w końcu września przyjedzie do Łodzi dr. Józef Joteyko dla wygłoszenia dwóch odczytów z dziedziny psychologii w zastosowaniu do pedagogiki.

Odczyty te niewątpliwie zainteresują szerokie koła naszej inteligencji.

(a) **Z kościoła św. Józefa.** Gubernator piotrkowski zezwolił administracji i dozorowi św. Józefa na odnowienie głównego ołtarza i obrazu św. Mikołaja ich własnym kosztem.

(e) **Umorzenie kar.** Izba skarbową piotrkowską zawiadomiła wszystkie Towarzystwa wzajemnego kredytu, że kary nałożone na Towarzystwa za późne dostarczanie bilansu zostały na mocy Najwyższego Manifestu umorzone.

(e) **Z Tow. rolniczego.** Biuro łódzkiego Towarzystwa rolniczo-handlowego, mieszczące się przy ul. Widzewskiej № 50, przeniesione zostało z oficyny do frontowego domu z wejściem sklepowym z ulicy. Wspaniałe urządzone lokale składa się z 4-ch obszernych pokoiów.

(e) **Z Przytułku noclegowego.** Z nastaniem chłodnych nocy i poranków liczba pensjonarzy Przytułku noclegowego zaczęła się zwiększać. Wczoraj nocowało 75 osób, w tej liczbie 16 kobiet.

W salach zarobkowych komitetu przeciwbracznego Towarzystwa dobroczynności, znajdujących się przy Przytułku noclegowym, pracuje obecnie 30 osób. Z liczby tej 9 kobiet w sali darcia pierza, reszta zaś w sortowni odpadków.

(x) **Tow. Krzewienia Oświaty** przypomina, że jutro, t. j. w niedzielę 21 b. m., o godz. 4 po poł., w lokalu przy ul. Mikołajewskiej nr. 11, dr. Adam Pragier z Warszawy wygłosi odczyt p. t. „Ubezpieczenia robotnicze“.

Bilety wejścia od 10 do 50 kop., dla członków 5 kop.

(x) **Z tow. pomocy obywateli austro-węgierskich.** Zarząd tow. zawiadamia, że p. G. Rennert, urzędnik c. k. konsulatu austro-węgierskiego w Warszawie, przyjmować będzie interesantów w poniedziałek 22 b. m. od 10 — 12 $\frac{1}{2}$ w południe i od 3 — 6 po poł. oraz we wtorek 23 b. m. od 10 — 12 $\frac{1}{2}$ w poł. i od 3 — 5 po poł. w lokalu tow. przy ul. Piotrkowskiej nr. 243.

W dniach tych wizowane będą również rosyjskie paszporty zagraniczne.

Nadmienić należy, że dni urzędowania konsularnego w Łodzi przypadają stałe na drugą połowę każdego miesiąca.

(a) **Wycieczka uczniów.** Jutro nauczyciele łódzkiej szkoły handlowej urządzają dla uczniów wycieczkę do Łagiewnik, majątku bar. Ludwika Heinza.

(a) **Znów burza.** Wrzesień tegoroczny śmiało można zaliczyć do najburzliwszych miesięcy letnich. Oto i dziś, o godz. 3 nad ranem, nad okolicą przeciągnęła niezwykle silna o tej porze burza z piorunami. W północnej części powiatu łódzkiego spadł deszcz ulewny.

(a) **Wyścigi cyklistów.** Łódzkie Towarzystwo zwolenników sportu uzyskało pozwolenie gubernatora piotrkowskiego na urządzenie wyścigów cyklistów na szosie warszawskiej, pomiędzy Zgierzem a Głownem.

W wyścigach, które zapowiedziano na 28 b. m. i na 5 i 19-go października r. b., wezmą udział członkowie wszystkich łódzkich klubów sportowych.

(x) **Zabawa ogrodowa.** Na dochód kościoła św. Stanisława Kostki w Łodzi i św. Wojciecha w Chojnach odbędzie się jutro w niedzielę w parku „Wenecja“ przy szosie pabianickiej wielka urozmaicona zabawa ogrodowa połączona z wielu niespodziankami.

Początek zabawy o godz. 2 po poł.

(x) **Z „Casina“.** Dzisiejsza zmiana programu zapowiada w teatrze tym do poniedziałku właściwie następujące obrazy: bardzo interesujący dramat w 4-ach aktach p. t. „Klejnot królowej“, osnuty na tle stosunków dworskich, a wykonany przez wybitne siły teatrów włoskich, arcyzabawną komedię p. t. „Kapelusz Maksa“ z ulubieńcem publiczności Maksem Lindnerem w roli tytułowej, ciekawy obraz akrobatyczny, wreszcie nader zajmujący „Dziennik Gaumonta“.

(x) **Teatr „Luna“** na dzisiejszą zmianę programu zapowiada między innymi wspaniałą dramaturgię w 4-ach częściach w wykonaniu artystów królewskiego teatru w Kopenhadze p. t. „Chwila szczęścia... ileż cierni...“ z W. Harrisonem w roli głównej, oraz wspaniałą komedię p. t. „Wilus w Paryżu“ z ulubieńcem publiczności, młodocianym Wilusem w roli głównej.

(e) **Nowy bazar.** Właściciel placu przy ul. Północnej nad rzeczką Łódką, p. Adolf Dobranicki, przedstawił wydziałowi budowlanemu magistratu plany na budowę bazaru dla sprzedaży wyrobów galanteryjnych i manufakturowych i urządzenie straganów nad rzeką Łódką. Ponieważ budowa ta jest połączona z procesem o zniesienie starych straganów, przeto plany te mają być rozpatrywane na posiedzeniu zarządu miejskiego z udziałem rady prawnego magistratu.

(e) **Ciekawy sztyld.** Wśród sztyldów lekarzy i adwokatów wywieszonych przy bramie domu № 7 na ulicy Konstantynowskiej, widnieje sztyld noszący napis „Wróżka“, z namalowaną ręką.

Rozpanoszenie się wróżbitów w naszym mieście, wyzyskujących klasę robotniczą, doszło do tego, że wywieszają sobie sztyldy i uważają się za członków profesji wyzwolonych.

(e) **Hazard na ulicy.** Na Rynku Geyera przy zbiegu ulicy Piotrkowskiej pod fabryką Geyera, grono wyrostków, złożone niekiedy z 20 do 30 utworzyło sobie miejsce gry hazardowej.

Rozpędzani niekiedy przez policję, zbierają się za chwilę i ogrywiają jeden drugiego. Zgrany często podchodzi do przystanku tramwajowego i sięga do kieszeni pasażera lub pasażerki by za skradzione pieniądze odegrać się. Co jest smutne, że przez tych graczy nieletnich, złożonych przeważnie ze złodziei kieszonek, wciągani są do gry mali sprzedawcy gazet, którzy pracują, by pomódz rodzicom, i często przegrywają zarobione ze sprzedaży gazet pieniądze.

(h) **Pożar.** Wczoraj, o g. 10 wiecz., w szpitalu fabrycznym Tow. akc. Heinzel i Kunitzer przy szosie Rokicińskiej, w oddziale kąpielowym wybuchł ogień, który wywołał wielki popłoch pomiędzy chorymi. Zaalarmowana straż pożarna ogień wkrótce ugasiła. Straż nieznaczne.

(x) **Poświęcenie ochronki.** Staraniem rudzko-pabianickiego kółka ziemianek powstała ostatnimi czasy w Rudzie ochronka dla 40 biednych dzieci.

Poświęcenie ochronki odbędzie się jutro 21 b. m. o godz. pół do 4-jej po południu. Uroczystego aktu dopełni ks. Swiniarski, proboszcz z Pabianic.

(a) Z „Lutni“ konstantynowskiej. W sobotę 27 b. m. „Lutnia“ konstantynowska urządziła przedstawienie amatorskie, na które złożyła się dwie komedijki „Bociany“ i „Flisacy“, w wykonaniu miejscowego kółka amatorskiego. Program urozmaicał śpiewy chóru „Lutni“. Po koncercie odbędą się tańce.

(a) **Straszny wypadek.** Onegdaj we wsi Trzeptionka pod Zgierzem, rozchukany wół, biegnąc przez drogę, natrafił na bawiące się dzieci. Pochwyciwszy na rogi 2-letnią Władysławę Borkowską, wół uniósł ją do góry, a pędząc, zawadził o drzewo. Uderzenie było tak silne, iż dziecko zostało zabite na miejscu.

(a) **Pożar od pioruna.** W środę ubiegłą podczas burzy, jaka szalała w godzinach rannych nad Łodzią i okolicą, we wsi Puczniew, w pow. łódzkim, piorun uderzył w stodołę, należącą do włościanina Michała Wojtasa. Pastwą pożaru padły: stodoła, napelniona do brzozi tegorocznymi zbiorami i obora, ubezpieczone na sumę 200 rb.

Ogółem straty wynoszą do 2000 rb.

(a) **Zalegalizowana ustawa.** Piotrkowska komisja gubernialna do spraw stowarzyszeń i związków zarejestrowała ustawę arteli fabryki mechanicznej wyrobów pończosznich i trykotowych w Aleksandrowie p. n. „Postęp“.

Celem arteli jest produkowanie i zbyt wyrobów trykotowych siłami zbiorowemi członków.

Założycielami arteli, między innymi, są Abram Beske i Izrael Goldszmidt.

S Z T U K A.

(x) **Teatr polski.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś, w sobotę o godz. 8 m. 15 po raz drugi arcywesoła komedia w 5 aktach M. Bałuckiego p. t. „Gęsi i Gąski“, która na pierwszym przedstawieniu podobała się ogólnie.

W niedzielę po poł. o godz. 3 znakomita komedyo-farsa Ioamy „Mąż z loteryi“, wieczorem o godz. 8 min. 15 po raz trzeci „Gęsi i Gąski“.

W poniedziałek odbędzie się koncert tenora londyńskiej opery p. Arnolda Altschula, którego głos prasa zagraniczna porównywała z głośnym śpiewakiem Caruso.

Akompaniować będzie p. Jakowkin. Bilety sprzedaje kasa teatru po cenach premierowych.

We wtorek po raz czwarty „Gęsi i Gąski“ M. Bałuckiego.

*

Na czwartkową premierę w Teatrze polskim dyrekcyj wybrała 5-aktową komedię Michała Bałuckiego p. t. „Gęsi i Gąski“, graną niejednokrotnie już w Łodzi za czasów dawnych dyrekcyj.

Wykonanie pojedynczych ról było jak we wszystkich dotychczas wystawionych sztukach starannie, kosztownie i dekoracyjnie stylowe.

Z artystów na pierwszy plan wybiła się p. Różańska. Jej ciocia Belcia miała wszystkie wady i zalety „zmodernizowanej“ ciocie, bawiła też nadzwyczajnie nie tylko grą swoją, opracowaną nader sumiennie, ale i szczerym niewymuszonym humorem.

Wyborny typ Kłopotkiewicza, szlachcica na zagonie, dalekiego od hasel, propagowanych przez ciocię, stworzył p. Kułakowski.

Bardzo dobrą Natalią była p. Bachner, jej mężem pantoflarzem doktorem Figurkowskim p. Bogusiński.

Z drobnej roli prof. Ciepiszewskiego zrobił p. Piotrowski prawdziwe cacko.

Miluchną szczebiotką Joasią była p. Orłowska.

Reszta artystów z pp. Solską, Jarocką i Chranowską oraz pp. Michalskim, Zborowskim, Senowskim i Kwiatkowskim dostrajała się do ogółu.

Całość szła składnie, budząc szczerą wesołość.

Reżyserował sztukę p. Bogusiński.

Hg.

(x) **Teatr popularny.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś o godz. 3 po poł. po cenach najniższych melodyjna operetka Falla „Królowa miliardów“ z p. Rogińską w roli tytułowej. Wieczorem po raz pierwszy w Łodzi, głośna nowość repertuaru operetkowego, operetka komiczna w 3-ach aktach Gilberta p. t. „Sufrażystki“, która grana była z olbrzymim powodzeniem na wszystkich scenach. W rolach głównych wystą-

pią pp. Rogińska, Orwicz, Skrzycka i Górka oraz pp. Szczawiński, Kozłowski, Grodnicki i Cholewicz. — „Sufrażystki“ wyreżyserował podług scenariusza warszawskiego p. Szczawiński.

W niedzielę po południu o godz. 3 po cenach niższych melodyjna i pełna scen komicznych operetka Gilberta „Cnotliwa Zuzanna“.

Wieczorem po raz drugi „Sufrażystki“.

We wtorek po raz trzeci „Sufrażystki“.

O poręczeniu w kasie.

Zapadły niedawno wyrok senatu, zmieniający dotychczasowy pogląd w kwestyi, czy poręczyciele w kasach oszczędnościowych odpowiedzialni są bezterminowo, czy też jedynie na ten okres czasu, na jaki według ustawy kasy pożyczkowe mogą udzielać pożyczek, ujawnia już w praktyce doniosłe dla poręczycieli skutki zmiany jurysprudencji.

Pierwszy skorzystał z dobrodziejstwa nowego ukazu Majer Ferszt, który poręczył w II-iej warszawskiej kasie kredytowej.

Jak to zwykle bywa, dłużnik nie zapłacił i przeciwko Fersztowi po kilku latach dopiero kasa rozwinęła egzekucję administracyjną.

Gdy tylko nadszedł do Warszawy wspomniany ukaz senatu, Ferszt za pośrednictwem adwokata przysięgłego Luksemburga pozwał kasę przed sędziego pokoju Handzulewicz, prosząc o uznanie, że poręczenie jego już wygasło, nadto zaś żądając zwrotu 20 rb., które kasa ściągnęła od niego administracyjnie.

Sędzia uwzględnił akcję Ferszta; poręczyciel Ferszt uznany został za zwolnionego od poręczenia, nadto zaś sędzia nakazał mu zwrócić ściągnięte przez kasę 20 rb. i zasądził dla niego od kasy 8 rb. kosztów sądowych.

Z WARSZAWY.

—?—

— Burza.

Dzisiaj o godz. 4½ nad ranem zerwał się huragan od strony północno-zachodniej, po chwili zaś, wśród oślepiających błyskawic, spadł grad, a potem potoki deszczu.

— Odłot Stoefflera.

Pomimo niezbyt pomyślnych horoskopów atmosferycznych lotnik alzacki Stoeffler, który przed kilku dniami zawitał do Warszawy, dzisiaj o godzinie 2 m. 30 w nocy odleciał, kierując się na Kalisz, do Berlina.

Mimo spóźnionej pory na placu „Awiaty“ zebrało się około 1000 osób, które serdecznie wśród gromkich okrzyków pożegnały odważnego lotnika.

— Dramat miłosny.

Wczoraj około godziny 8-iej wieczorem na trzecim moście, 21-letni Leopold Żołnierski, z zawodu blacharz, postrzelił w skroń 19-letnią Władysławę Bielawską, szwaczkę, poczem następny strzał skierował do siebie i zranił się ciężko w głowę. Obojga ranionym pierwszą pomoc ugroźnym do szpitala Przemienia Pańskiego na dzielnicy lekarz Pogotowia i przewiózł w stanie Pradze. Powodem usiłowanego zabójstwa i samobójstwa był podobno zawód miłosny.

— Parowóz na ulicy.

Pociąg kurierski nr. 1 g, idący ze stacji Warszawa-petersburska w celu połączenia się na stacji Warszawa-brzeska z pociągiem kurierskim nr. 2 g, przejechał wczoraj przez całą długość stacji brzeskiej i ku przerażeniu podróżnych nie zatrzymał się na zwykłym miejscu, lecz pojechał dalej i przełamawszy zaporę na zakończeniu linii, wpadł na ulicę Wołową, gdzie dopiero stanął.

Powodem katastrofy, która na szczęście nie pociągnęła za sobą ofiary w ludziach, było nagłe zepsucie się hamulca Westinghousa u jednego z wagonów, hamulec parowozu był zaś za słaby, by mógł zatrzymać rozpędzony pociąg.

POGRZEB BISKUPA.

Zabalsamowane zwłoki zmarłego w Berlinie biskupa dyecezyi żmudzkiej Kacpra Cyrtowta, zostały już przewiezione do Kowna i złożone

w krypcie kościoła katedralnego obok spoczywających tam zwłok jego poprzedników biskupów żmudzkich Wołonczewskiego i Pallulona.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 22 b. miesiąca rano.

Na pogrzeb spodziewany jest przyjazd arcybiskupa mohylowskiego ks. Kluczyńskiego z Petersburga, biskupa sejneńskiego ks. Karasia, administratora dyecezyi wileńskiej ks. Michalkiewicza i delegacyi kapituły ze wszystkich dyecezyj, a między innymi z archidyecezyi warszawskiej.

Z zezwolenia ministra spraw wewnętrznych na pogrzeb przybywają również do Kowna biskup kujawsko-kaliski ks. Zdzitowiecki i biskup sandomierski ks. Ryks.

Ś. p. Juliusz Turczyński.

LWÓW, 19 września Zmarł tu Juliusz Turczyński, em. profesor seminarium nauczycielskiego, literat i powieściopisarz, przeżywszy lat 81.

(Ś. p. Juliusz Turczyński znany autor całego cyklu utworów powieściowych i nowel z życia huculszczyzny, reprezentował w literaturze beletrystycznej specjalną dziedzinę motywów z życia ludu ruskiego, czerpanych z bliskiej obserwacji podgórzia karpackiego Czarnohory.

Z powieści jego, z których kilka drukowała w felietonie krakowska „Nowa Reforma“, wielką popularnością cieszył się „Iaras z Worochty“ i „Trofym Ołenszyn“. Zbiór nowel jego wyszedł w Krakowie w r. 1886 p. t. Nowele huculskie. Napisał także kilka dramatów i studyów etnograficznych).

Kto pragnie długo żyć, niechaj się troszczy o to, aby od czasu do czasu gruntownie przeczyszczać żołądek i kiszki! Gdy żuźle i resztki pozostają w organizmie, podkopują zdrowie i tem samą szczęście człowieka. Woda Gorkza Franciszka Józefa jest doskonałym naturalnym środkiem przeczyszczającym, polecanym zawsze przez wybitnych profesorów i lekarzy. Pewien wyższy urzędnik pisze: „Cierpię na zaparcie od lat przeszło 30. Jedynym środkiem, który utrzymywał mnie przy życiu, była zawsze naturalna Woda Gorkza Franciszka Józefa, gdyby nie ta woda, jużbym dawno nie żył“. Do nabycia w aptekach, składach aptecznych i składach wód mineralnych. 2127

TELEGRAMY.

Bułgaria i Turcja.

SOFIA, 19 września (wt.) Tutejsze koła polityczne omawiają żywo ustąpienie Dimotiki przez Bułgarię na rzecz Turcji. Sprawa ta stanowiła główną przeszkodę w rokowaniach bułgarsko-tureckich, a po jej usunięciu niema już wątpliwości, że pokój między Bułgarią i Turcją będzie zawarty.

Poddaństwo Bułgarskie.

KONSTANTYNOPOL, 19 września (wt.) Mieszkańcy zajętych przez Bułgarię terytoriów, uzyskają poddaństwo bułgarskie dopiero po upływie czterech lat. W ciągu tego czasu wolno im będzie wyemigrować do Turcji. Mahometanie na terytoriach bułgarskich mają zagwarantowaną wolność wyznania.

Kongres młodoturków.

KONSTANTYNOPOL, 19 września (wt.) Wczoraj rozpoczął swoje obrady kongres młodoturcki.

Nowe szykany antypolskie.

KOLONIA, 19 września (wt.) W zagłębiu górniczym rzeki Ruhr'y policja pruska dokonała szereg rewizyj po księgarniach i domach robotników polskich, przyczem wykryć miano broszury w treści których dopatrzono się znów agitacji polskiej, mającej na celu odbudowanie niepodległego państwa wszechpolskiego.

Równocześnie wśród polskiej ludności robotniczej wykryć miała policja dążności, kompromitujące ją politycznie.

Spóźnione odznaczenie.

BUKARESZT, 19 września (P.) Minister wojny w imieniu króla złożył na zwłokach zmar-

Prosimy Sz. Prenumeratorów o rychłe wyrównanie należności za „Rozwój”!

Wyraz przedpłata (prenumerata) oznacza, że pieniądze powinny być wniesione z góry. Opierając się na tej zasadzie uprzejmie prosimy o stosowanie się do powyższego warunku.

ADMINISTRACJA.

lego lotnika. Właica order „Pro virtuti militari”. Właicu wyświadczył wielkie przysługi lotnictwu rumuńskiemu. Pochowany został z honorami wojskowymi.

Ofiara lotnictwa.

SEWASTOPOL, 19 września (P.) Porucznik Czufutov podczas lotu w Eupatoryi spadł. Aparat strzaskany. Lotnik i pasażer doznali lekkich obrażeń.

Aresztowanie dyrektorów.

HAMBURG, 19 września (wł.) Dziś rano aresztowano tutaj dwóch dyrektorów banku hanzeatyckiego. Bank zamknięto, gdyż kapitał zakładowy w sumie 2½ miliona marek, uznany został za stracony, również wkłady w sumie 600 tysięcy prawdopodobnie przepadną.

Kradzież obrazów.

BERLIN, 19 września (wł.) Nocy dzisiejszej zakradli się złoczyńcy do składu z obrazami przy ul. Bellevue. Wykradli oni wiele cennych obrazów i kilka zniszczyli.

Echa samobójstwa księżniczki.

HEIDELBERG, 19 września. (wł.) Osoby bliżej stojące dworu sasko-wejmarskiego informują, że samobójstwo księżniczki Zofii, stanowiące wielką sensację chwili, nie zostało spowodowane wzajemnością księżniczki z bankierem berlińskim Bleichroederem, ale jej gorącym afektem do jednego z oficerów garnizonu heidelberskiego, z którym małżeństwo natrafiało na niezwalczone przeszkody.

Zakazana demonstracja.

RZYM, 19 września. (wł.) Różne nacjonalistyczne związki włoskie zamierzały urządzić wielką zbiorową demonstrację na pamiątkę oswobodzenia Rzymu od świeckiej władzy papieskiej. Jednakże prefekt rzymski wydał rozporządzenie zabraniające publicznych demonstracji w tym charakterze.

Strajki w Anglii.

LONDYN, 19 września. (wł.) Służba omnibusowa porzuciła pracę od północy, tak, że dziś rano ani jeden omnibus nie pełni służby komunikacyjnej, co dla publiczności pracującej i biurowej jest prawdziwą klęską.

Generalissimus mandżurski.

LONDYN, 19 września. (wł.) Z Pekinu donoszą: chińska rada wojenna postanowiła utworzyć nieistniejącą dotąd godność generalissimusa wojsk dla Mandżurii, który osiąść ma w tym charakterze na stałe w Mukdenie.

Afera Smitha.

NOWY JORK, 19 września. (wł.) W sprawie afery Smitha donoszą, że podczas rewizji znaleziono w mieszkaniu jego wiele blankietów do poświadczania skonów. Dowodzi to, że planował on dalsze morderstwa. Sledztwo jest na tropie, iż rzekomy Smith nazywa się inaczej i że nie jest duchownym.

Z ostatniej chwili.

Wrzenie w Albanii.

Białogród, 20 września (wł.) Z Albanii nadchodzą wciąż niepokojące wieści. Isa Boletinac wysłał na pogranicze serbskie agitatorów, których zadaniem będzie zbuntować ludność tamtejszą.

Kilku agitatorów takich aresztowano. Essad pasza, Boletinac, Bajram nur i inni przywódcy ruchu antyserbskiego ściągają wojska i przygotowują się energicznie do walki. Ponadto w szeregach powstańczych znajduje się 6 oficerów bułgarskich w charakterze instruktorów, a pomiędzy nimi ma być nawet pułkownik Markow.

Wojska serbskie na granicy albańskiej zostały znacznie wzmocnione, Czarnogórze zaś trzyma na pograniczu 2 brygady w ciągłej gotowości bojowej.

Rząd serbski grozi, że jeżeli Europa nie zmusi albańczyków do pokoju, to Serbia zaprowadzi tam porządek na własną rękę.

Wzamian za pożyczkę.

Konstantynopol, 20 września (wł.) Wysoka Porta udzieliła Francji wzamian za pożyczkę 700 milionową, szeregu doniosłych przywilejów w portach morza Czarnego (Haliba, Herakleja, Neboli) a pozatem ważnych koncesyj, dotyczących ruchu kolejowego w Azji Mniejszej.

Król grecki w Paryżu.

Paryż, 20 września (wł.) Król grecki przyjechał wczoraj o godz. 7 wiecz. do Paryża w zupełnym „incognito”. Na dworcu powitali go adjutant Poincarego Boulanger, poseł grecki Romanos, oraz inni dostojnicy. Policja zamknęła dworzec dla publiczności. Król grecki odjechał niepoznany do swego hotelu przy ul. Tivoli.

Wczoraj król konferował z postem greckim dziś odbędzie konferencję z Pichonem, a wieczorem nastąpi przyjęcie go u Poincarego. Zachowanie się ludności jest obojętne.

O czas pracy.

Berno Szw., 20 września (wł.) Międzynarodowa komisja dla ochrony robotników powzięła następujące uchwały: Kobiety bez względu na wiek, oraz młodzi robotnicy do 16 roku życia powinni pracować w zasadzie nie więcej niż 10 godzin dziennie. Praca nocna robotników do 14 lat jest bezwzględnie, a do 16 lat w zasadzie wzbroniona.

Wyrok pruski.

Poznań, 20 września. (wł.) Sąd ławniczy skazał wczoraj za owacę zgotowaną p. Annie Tułdzieckiej, skazanej za pogadanki dla matek polskich, gdy wychodziła z więzienia: St. Szulca, Zdzisława Manna, zecera Jętkowiaka, buchaltera Niejakiego i zecera Wł. Kuncego każdego na zapłacenie po 21 marek grzywny; Zdz. Rzepeckiego zaś za obrazę urzędnika—na 30 marek; T. Powickiego uwolnił. Wrazie niemożności zapłacenia powyższej kary, skazani zostają osadzeni w areszcie na termin w stosunku jednego dnia za każde 3 marki.

Ponowna klęska radykatów.

Iena, 20 września. (wł.) Radykali socjalistyczni ponieśli na wczorajszym posiedzeniu nową klęskę przy okazji debatów nad stanowiskiem frakcji parlamentarnej s.-d. podczas głosowania nad podatkiem dla pokrycia zbrojeń.

Socjaliści, zgrupowani w parlamencie, jak wiadomo, głosowali wówczas za podatkiem, jako obciążającym wyłącznie klasy posiadające. Radykali zakwestyjonowali takie postępowanie, lecz większość przychyliła się do punktu widzenia frakcji parlamentarnej.

Pierwszy śnieg.

Strasburg, 20 września. (wł.) W Wogezach spadł pierwszy śnieg.

Zerwanie tamy.

Bruksela, 20 września. (wł.) Na kanale koło Ampoing zerwała się tama. Fale zalały całą okolicę, wyrządzając olbrzymie szkody. W kanałach zabrakło wody, skutkiem czego okręty osiadły na mieliźnie. Żeglugę przerwano.

Straszna burza.

Budapeszt, 20 września. (wł.) Nad miastem Petnyia przeszła gwałtowna burza gradowa. Grad wielkości pięści przebijał dachy i ranił ludzi. Wszystkie druty i przewodniki elektryczne zostały zerwane. Miasto pozbawione jest światła. Wśród wielu rannych jest także burmistrz miasta.

Katastrofa kolejowa.

Berlin, 20 września (wł.) Pociąg osobowy, idący z Kistryna do Berlina, wpadł na stacji Münchleben na pociąg towarowy. 3 wagony pociągu osobowego wykoleiły się, wiele wagonów towarowych uległo zupełnemu zniszczeniu, 3 pannie, jadące przedziałem II klasy, zostały poważnie ranne.

Strajk tragarzy.

Nikofajew, 20 września (wł.) Strajk tragarzy zbożowych trwa w dalszym ciągu. Wysyłka więźni z Charbina nie doszła do skutku, ponieważ kosztowałyby za drogo. W porcie czekają setki statków na ładunek. Zboża niema gdzie wyładowywać. Kilka pociągów ze zbożem zwrócono do Chersonia.

Posrednictwo ministeryalne.

Londyn, 20 września (wł.) Ministeryum spraw wewnętrznych podjęło się posrednictwa pomiędzy pracodawcami i pracownikami w strajku omnibusowym, żądając od obu stron wysłania delegatów celem nawiązania rokowań. Tow. kolejowe poczyniły znaczne ustępstwa na rzecz strajkujących i pierwsze wyciągnęły rękę do zgody. Na dworcu w Creve strajkuje jeszcze 500, Derby 200, w Manchesterze 5000 robotników kolejowych.

Ostrzeżenie przed emigracją.

Berlin, 20 września. (wł.) Z Buenos Aires donoszą do pism tutejszych, że w Argentynie panuje wielki brak pracy. Przeszło 80,000 ludzi znajduje się bez zajęcia. Pozbawieni są oni zupełnie środków do życia i obozują pod gołym niebem. Nie mają środków na wyjazd w głąb kraju, gdzie mogliby znaleźć jakikolwiek zarobek. Skutkiem nadmiernej podaży rąk płace zarobkowe spadły do minimum, zaś produkty żywnościowe doszły do niebywałej drożyzny. Pisma miejscowe ostrzegają ludność przed nieludzkimi warunkami, werbują wciąż jeszcze emigrantów do Argentyny.

O F I A R Y.

Na Lię przeciwgruźliczą.

M. T. dla uczczenia pamięci doktorowej Trenknerowej 2 rb.

Dla starszych:

1) „Do krwawej nocy...” powieść osnuta na tle ostatniej rewolucji serbskiej, w 5-ciu tomach z ilustracjami 2 rb. 50 kop., dla prenumeratorów „Rozwoju” 1 rb. 25 kop.

W poniedziałek, dnia 22 b. m., jako w pierwszą rocznicę śmierci

ś. † p.

PIOTRA BIERNACKIEGO

odbędzie się Msza św. w kościele św. Krzyża o godz. pół do 10 rano, na które krewnych, życzliwych i znajomych zapraszają

5172

Żona i Syn.

W poniedziałek dnia 22 b. m., w drugą bolesną rocznicę śmierci

ś. † p.

Lubomirka Suligowskiego

odbędzie się nabożeństwo żałobne; w kościele św. Józefa, o godzinie 9-tej rano, o czym zawiadamiają życzliwych.

5248

RODZICE.

Z CESARSTWA.

Jubileusz dziennika. Postępowy dziennik moskiewski „Russkija Wiedomosti“ obchodzi w r. b. pięćdziesiątą rocznicę swego istnienia.

Przez cały czas swego trwania „Russkija Wiedomosti“ co jest godnym podziwu ze względu na warunki, w jakich się to pismo rozwijało nie zeszyły z wytkniętej linii zasad postępu i kultury.

Katastrofa samojazdowa. Wczoraj w nocy na szosie riazkańskiej pod Moskwą zderzył się z wozem i wpadł do rowu samojazd, którym jechali członkowie komisji, oglądającej pole i koszarę rotę wojskowo-lotniczej.

Generał Szełkownikow ma zmiążdżony obojczyk. Gen. Minut wyrzucony z samojazdu, odniósł silne obrażenia pleców i tyłu głowy. Reszta pasażerów została lekko poszwankowana.

Z LITWY I RUSI.

Pomnik Stołypina. Wczoraj o godzinie 2 po południu na placu przed gmachem rady miejskiej w Kijowie odsłonięto pomnik b. premierowi Piotrowi Stołypinowi.

Po nabożeństwie, odprawionem przez metropolitę Flawiusza, wygłosił mowę protorej Prozorow, poczem nastąpiło składanie wieńców.

Uroczystość odbyła się wobec tłumów publiczności. Brały w niej udział wszystkie organizacje nacjonalistyczne rosyjskie.

Między innymi osobiście złożyli wieńce: prezes Rady ministrów Kokowcow i prezes Dumy Rodzianko.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Uczeń szpiegiem. Aresztowany tu onegdaj pod zarzutem szpiegostwa uczeń gimnazjalny, Kaszek, miał głównie śledzić organizacje strzeleckie wśród młodzieży i wydawać ich członków, poddanych państw obcych.

Stwierdzono również, że dla urządzenia prowokatorskich przesyłek broni za granicę, zakupił w jednym z magazynów krakowskich pewną liczbę brauningów. Wogóle śledztwo w tej sprawie przynosi wiele ciekawych szczegółów z działalności Kaszka na bruku krakowskim.

— **Samobójstwo szaleńca.** W kawiarni przy ulicy Kopernika nr. 22 uległ nagłemu obłędowi 35-letni murarz Wincenty Stankiewicz i począł strzelać z brauninga do gości. W kawiarni powstał ogromny popłoch. Przybyła na ratunek policja nie zdążyła obezwładnić szaleńca, gdyż skoro tylko ją zobaczył, celnym wystrzałem z rewolweru, skierowanym w skroń, odebrał sobie życie. Z gości nikt nie poniósł szwanku, ponieważ strzały na szczęście chybiały. Jedynie tylko gospodarz, który chciał Stankiewicza rozbroić, otrzymał lekką ranę postrzałową w palec.

— **Z POZNANIA.** Pomoc dla Galicji. Jak donosi „Dziennik Poznański“, ziemianie Księstwa Poznańskiego ofiarowali sto wagonów ziemniaków dla dotkniętej nędzą ludności galicyjskiej.

GIEŁDA WARSZAWSKA

(Sprawozdanie telegraficzne — godzina 1, dnia 20/IX 1913 roku).

	Zad.	Ofiar.	Tran.		Zad.	Ofiar.	Tran.
Czeki na Berl.	40.30	—	—	B-ku D. War.	447.50	442.50	—
4% Renta	98.15	98.15	—	B-ku H. War.	—	—	484.50
5% Poż. z 1905	—	—	—	„ „ „ Lódz.	—	—	114.50
5% Poż. z 1906	—	—	—	Akc. Lipopy	—	—	134.00
Premj. I emisj.	404	484	—	„ „ Putłow.	—	—	148.50
II	888	878	—	„ „ Rudzki	—	—	188.75
Szlacheckie	828	818	—	„ „ Starach.	—	—	208.00
4% Lis. Ziem.	87.00	88.00	88.50	„ „ Zawier.	—	—	—
4% „	—	—	—	„ „ Żyr. zak.	—	—	—
5% Lis. Warsz.	90.80	89.80	90.10	5% L. Piotrk.	—	—	—
4% „	84.75	82.75	—	4% „ Obl. W.	—	—	—
5% Łódz. VII.	—	—	—	5% „ L. Częst.	—	—	—
4% „ Łódz. V	—	—	—	Bank K. m. Ł.	—	—	—
5% „ L. Z. Ł. VII	—	—	—	Rudzki n. ak.	—	—	—

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacji centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprowadzony do p. st.	Temperatur. w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wiatru (metrów na sekundę)	Uwagi
19/IX 1 popoł.	787.6	18,0	88	Pd Z 8	Z dnia 20/IX Temperatura max. +20,0°C., min. 12,0 Opadu 00 mm.
19/IX 9 wiecz.	740.1	18,4	91	Pd W 2	
20/IX 7 rano	741.5	12,8	91	Pd W 1	

TOWARZYSTWO MIĘDZYNARODOWE SZKÓŁ BERLITZA

THE BERLITZ SCHOOLS OF LANGUAGES
Towarzystwo anonimowe z kapitałem 7,200.000 fr.

W szkołach Berlitza
nauczają od 30-tu lat.
350 szkół na całym świecie.
Lekcje oddzielne i w grupach rano, po południu i wiecz.
Lekcja próbna bezpłatnie.
Łódź, Nowy Rynek 2.
Warszawa, Bracka 13. Telefonu № 10-63.

Jeżeli chcecie wyuczyć się obcego języka, nie znając go zupełnie; Jeżeli chcecie udoskonalić się w języku, mając niewielkie pojęcie o nim; Jeżeli chcecie poznać literaturę języka, który znacie w zupełności — uczyszczajcie do

SZKOŁY BERLITZA.

Począwszy od 29 września codziennie będą tworzone nowe grupy. Języki wykładowe: francuski, angielski, niemiecki, polski i rosyjski. Zapisy przyjmuje się codziennie od 9 rano do 10 wieczorem.

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof. Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista **chorób uszu, nosa i gardła**, ul. Piotrkowska № 89.
Godziny przyjęć. 10—12 i 4—6 po poł., w niedzielę od 10—12. Operacje, bronchoskopia, kąpiele elektryczno-sświetlane. 2589

Biuro nauczycielskie Karpińskiej

Warszawa, Nowosienna 4

poleca: Nauczycielki, nauczycieli, wychowawczynie, bony, freblanki. Sprowadza Francuzki, Angielki, Niemki z dobrymi rekomendacjami. 5192

Szkoła tańców ST. ZABORSKIEGO

Dzielna 31, I piętro 5196

przyjmuje zapisy na lekcje: do godz. 6-ej po ob. w zakł. fotogr. Piotrkowska 97 od 7 do 9 wiecz. na miejscu, Dzielna 51.
W celu uprzyświecenia prawidłowej nauki tańca, utworzony będzie **Tani kurs**, z cenami o 50% niższymi od cen normalnych.
Nauka najmodniejszego tańca „Tango“

Dr. Sołowiejczyk

ordynujący lekarz, szpitala Czerwonego Krzyża, specjalista chorób **dzieci i wewnętrznych**, po powrocie ze swego letniego pobytu, przyjmuje codziennie regularnie od 9—10 r. i 5—6 po poł. **Andrzeja 4, telef. 18-47.** 2891

Dr. B. REJT

Średnia 5. Tel. 33-79.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe i **kosmetyka lekarska**. Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródzylne). Leczenie elektrycznością: **elektroliza** (usuwanie szpecących włosów) i **oświetlenie kanału** (uratoskopia). Godziny przyjęć: W czasie letnich miesięcy tylko od 4-ej do 8-ej po południu, w niedzielę od 10-ej do 2-ej. Dla W. Pań: **osobna poczekalnia.** 1231

OBIADY

Objawszy bufet przy Tow. „Lutnia“ Piotrkowska 108, wydaje codziennie od godz. 12-ej w południe znane smaczne obiady z 4-ch dań po kop. 50, jak również przyjmuje zamówienia na kolację do domów. 2963

Z poważaniem **Dzierżowski.**

Dla młodzieży i starszych:

- 1) Adam Mickiewicz — „**Pan Tadeusz**,” wydanie ozdobne z ilustracjami, Stanisława Maśkowskiego; cena w oprawie 2 rb. 50 kop., dla prenumeratorów „Rozwoju” tylko 1 rb. 25 kop.
- 2) Feliks Koneczny — „**Dzieje Polski**,” 2 tomy z 80-ma rysunkami i dużą mapą Polski; cena w oprawie 2 rb., broszurowane 1 rb. 50 kop., dla prenumeratorów — w oprawie 1 rb. 30 kop., broszurowane 1 rb.

DROBNE OGŁOSZENIA.

AIAIAIA! Do szkół lub kompletów nauczycielkę z dobremi: rosyjskim niemieckim i francuskim, uniwersytet w Lozannie (prawo) praktyką w szkole, dobre referencje. Poleca biuro Sękowskiej Przejazd 14. 8756—3—1

AAAA Nauczycielki z muzyką otrzymują korzystne posady na wyjazd, w mieście Pierwszorzędne biuro pedagogiczno-rekomendacyjne Ludwińskiej Piotrkowska 109 tel. 34-02 (parter). 8722—4—2

AIAIAI! Pierwsza szkoła rektora dzielnica dla kobiet nagrodzona wielkim złotym medalem na wystawie wzmieszniowej w Łodzi A. Krowickiej i L. Jasińskiej, ul. Karola 16. Zapis uczeń codziennie od 5—6 pop. oprócz niedziel i świąt. Szkoła wydaje świadectwa z prawem szkół rektorskich w Warszawie. 5605r—s

AAA Kucharki, praczki, pokojówki, dziewczęta do wszystkiego otrzymują świetne miejsca przez główny kantor służby Piotrkowska 109 tel. 34-02 8725—4—2

AIAIAI! Rutynowana nauczycielka zbiera komplet 7-letnich dzieci Widzewska 147 m. 38 10—11. 8571—3cs—2

AIAI! Jest do sprzedania żakiet pluszowy nowy, i łóżko żelazne biuro nauczycielskie ul. Piotrkowska 103. 2925—5sw—2

A Apteczny skład kupię, Oferty z podaniem warunków składać w Rozwoju pod „Skład”. 8614—2s—2

AI! Bardzo tanio udzielam lekcji niemieckiego, rosyjskiego i polskiego Pasaz-Szula 53 m. 7. 8681—3sw—2

A Angielską skórę i różne towary i loketowe najlepiej kupię w fabryce i Tkackiego Związku Roboczego w Łodzi Zarzewska nr. 87. 7656—10sc—9

AI! Wyprzedam bardzo tanio za połowę ceny rok używane meble z czterech pokojów maszyn drobiazgi Zawadzka 58—1 z domu chrześcijańskiego. 8752—2—1

AI! Otomany, leżanki, łóżka, materace, szafy, bielizniarki, biurka, sprzedaje najtaniej Rozwadowska 14 Korczak. 8787—1

AI! Meble sprzedam bardzo tanio nie było zaraz kredens zagraniczny z lustrami, stół, krzesła, szafy, łóżka z materacami nocne stoliki, umywalnie, bielizniarkę, biurko, fotel, otomane meble salonowe, tremo, gramofon. Główna nr. 9. m. 14. 8796

AI! Z powodu wyjazdu sprzedam zabezpiecz otomane, tremo, słupy, szafy, biurko, kredens, stół, krzesła, łóżka z materacami, bielizniarkę, umywalnie, garderobę z lustrem, zegar, gramofon, obrazy olejne Spacerowa 37 m. 6. 8797—1

AI! Auszka masażystka udziela porad, przyjmuje chore, biednym ustępstwo. Dyskretna zapewniona. Piotrkowska 225-19. 8639—8ss—1

B Ona-miania młoda, potrzebna do rocznego dziecka Piotrkowska 45 cukiernia. 8709-2-2

B acałość! Ostrzegamy wszystkich że prawdziwą „skórę angielską” i gotowe spodnie które można nosić 5 lat dostać tylko ul. Piotrkowska 145 m. 34 Robotnikom ustępstwo, handlującym duży rabat. 8415-5spcs-5

B iurko meble z trzech pokojów sprzedam tanio Piotrkowska 120—35. 8781—1

C hłopiec potrzebny na posyłki do księgarni Piotrkowska 162 8780—2—1

C ukiernik przyjechawszy z Petersburga poszukuje posady karmelarskiej w Łodzi lub na wyjazd. Oferty proszę składać w adm. Rozwoju pod „Cukiernik”. 8754—3*—1

C ierpiącym na hemoroidy wskazać znakomity środek. Wszelkimi uznanie Zachodnia 21 m. 9. 8754—3*—1

D om do sprzedania w dobrym punkcie do kupna potrzeba dwa tysiące rb. wiadomość ul. Fabryczna nr. 5 m. 19. 8424-3s-2

D o sprzedania 2 magle w dobrym punkcie Kamienna 5. 8747—1

D o wynajęcia 5 pokoje z kuchnią tanio zaraz i pianino do sprzedania ul. Spacerowa 51. 8752—3*—1

D o wynajęcia zaraz plac obszar 5440 kw. lokci. Wiadomość Radwańska 45. 8751—2w—1

D o sprzedania lub odstąpienia sklep rzeźniczy z powodu kupna domu. Wiadomość ul. Rokicińska nr. 10 m. 38. 8779-2-1

D o wspólnej nauki rysunków tkackich Jaquardowych poszukuję towarzysza Rokicińska 59 m. 16 od 7 w. 8774—3—1

D wie sumy po 5000 ulokuje na 1 i 2% hipoteki mogą być Bałuty Chojny, Ruda Zawadzka 10 Niemierski także restauracja III na prowincji do sprzedania tanio. 8775—1

D o sprzedania zaraz okazuje szafa sklepowa, bufet gablotka i półki. Wiadomość w sklepie ul. Przejazd 22. 8782—2—1

D o sprzedania zaraz tanio! różny zbiór obrazów religijnych olejno malowanych studia z natury, w oprawie i bez. Różne antyki obrazy i dokumenty historyczne. Zbiór akwafort-miedziorytów stalorytów i monet polskich. Obejrzeć można w zakładzie dekoracyjno-malarskim E. Urbanowicza ul. Piotrkowska 117 lewa oficyna parter od godz. 10—12 i od 2—5 po poł.

D o wynajęcia zaraz pokój frontowy i piętro Piotrkowska 131. Wiadomość w handlu win. 8642—3*—2

D rzewo na opał do sprzedania i dębowe dla pp. rzeźników po niskich cenach Pańska 68.

D o sprzedania fortepian wiedeński w dobrym stanie, fason krótki. Wiadomość ul. Orła 25 m. 36. 8472—3cs—3

D o wynajęcia zaraz sklep duży kolonialny z mieszkaniem pokój z kuchnią pojedyncze mieszkania ceny przystępne Grabowa 50. 8452—3cs—3

D o wynajęcia piękne duże trzy pokoje, kuchnia, kąpielowy etc. Wysoka 28. 8666-3ws-2

D o sprzedania plac przy ulicy Petersburskiej pomiędzy fabrykami urządzony pod budowlę plan jest gotowy ogrodzenie studnia gotowa można zaraz budować tanio sprzedam. Wiadomość ul. Widzewska nr. 193 u siodlarza. 8657—3—3

D o sprzedania rolwaga jednokonna na resorach. Wiadomość Widzewska 50. 8721-3-2

D o sprzedania dom o 4 mieszkaniach z placem niedrogo z powodu bardzo ważnego. Wiadomość w sklepie ul. Zgierska nr. 91. 8701—2—2

D rogista młody z dyplomem, polak, poszukuje miejsca stałego. Łaskawe oferty przyjmuje Rozwój pod „Drogista”. 8714-2-2

D o sprzedania dwa magle Potudniowa nr. 6. 8189—5—2

D om murowany o 10 mieszkańach do sprzedania w Rudzie Pabianickiej przy ul. Rudzkiej niedochodząc cegielni Bidermana nr. 385. Wiadomość u gospodarza Józef Gebek.

D om do sprzedania z ogrodem pod Zgierskim lasem. Wiadomość u portjera w remizie tramwai. 8459—5ss—3

F ilia rzeźnicza w dobrym punkcie do sprzedania DREWNIANSKA nr. 59. 8776—3—1

F ilia piekarska do sprzedania Widzewska 251. 8704—2—2

F ilię pralni z urządzeniem sprzedam bardzo tanio pomieszczenie jest na dużą pralnię ul. Widzewska nr. 10. 8737—3—1

H urtowy i detaliczny skład resztek na garnitury męskie, saki i palta suknie, bluzki i kostiumy damskie, Edmund Wasilewski, Łódź, ul. Kałna 36. 2653—10ss—7

I nteres dający minimalnie 2000 rb. rocznie czystego dochodu do sprzedania. Gotówka do kupna potrzeba 2 do 3 tysięcy rb. Oferty w Rozwoju pod S. P. W. 8764—5pswt—3—1

I nteligentna paniątka lat 16 umiejąca czytać pisać i mówić w trzech językach poszukuje zajęcia w sklepie. Oferty w Rozwoju pod „A. W.”. 8775

J est do wynajęcia pokój umeblowany Piotrkowska 225-10. 8643—3sw—2

K atolik przyjmie pacht na wsi z mieszkaniem. Wiadomość w sklepie Kowalczyka Wysoka nr. 18. 8677—2s—2

K upię kredens niedrogi używany, pakowny. Oferty z podaniem ceny pod „Kredens” w Rozwoju. 8584—3—2

K otły mydlarskie zaraz tanio do odstąpienia. Oferty pod W. L. w adm. 8684—3sp—2

K awalerskie pokoje umeblowane z centralnym ogrzewaniem elektrycznym oświetleniem i wszelkimi wygodami zaraz do wynajęcia ul. Widzewska 135. 8685—3sp—2

K orespondenta polsko-niemieckiego ewentualnie rosyjskiego poszukujemy. Oferty referencyjne warunki w adm. „Chrześcijański”. 8761—3—1

L ekcy na cytrze koncertowej wiedeńskiej udzielam Zakątna nr. 80 m. 7. (przy Andrzeja) Wiadomość od 2 i pół do 4 i pół 8715—2—2

L amp gazowe używane sprzedam tanio ul. Piotrkowska 87 m. 6. 8702—3—2

M ahoniowe sypialnie najnowszych fasonów do sprzedania u stolarza niedrogo. Wiadomość ul. Rzgowska nr. 53 skład win. 8800—6ws—1

M eble różne z trzech pokojów rozsprzedam tanio maszyna Singera, obrazy olejne, lampa wisząca Zielona 10—3 pierwsze piętro. 8799—4—1

Magle nowe ulepszone do sprzedania bardzo tanio Konstancjuńska nr. 103. 8711—2—2

M eble stolowego pokoju sprzedam zaraz zupełnie nieużywane z sypialni i różne sprzęty domowe z powodu wyjazdu ul. Targowa 52 m. 35. 8619-3cs-2

Magle nowe ulepszone tanio sprzedam ul. Karola nr. 18. 8547—3cs—3

M agiel do sprzedania w dobrym punkcie Cegielińska nr. 10. 8766—2—1

M agiel do sprzedania Aleksandrowska nr. 63. 8761—2—1

M agiel do sprzedania nowa Łagiewnicka nr. 31. 8759—1

N owoprzybyła nauczycielka gry na fortepianie ma jeszcze parę godzin wolnych świadectwo wyższego kursu konserwatorium Metoda Leszetyckiego Piotrkowska 108 m. 7 między 5—7. 8795—1

O soba inteligentna z dobrymi świadectwami, poszukuje posady u pojedynczej osoby. Oferty w Rozwoju pod K. Z. 8695-2-2

P aniątka do dzieci, władająca językami polskim i niemieckim, może się zgłosić ul. Miłsza 45 m. 7 między 7 a 8 w. 8730-3-2

P iwiarnia z urządzeniem rzeźniczym przy fabryce elektrowni Przejazd 33. 8727—2—2

Pokoje umeblowane do wynajęcia osobne wejście Andrzejka 7 Kołubińska 8724—2—2

Potrzebna służąca znajdująca kuchnię 8 rb. m. i chłopiec na posyłki uczyć rodziców 6 rb. m. Piotrk. 50 Szymanko. 8696-2-2

Potrzebni do zakładu szewskiego terminatorzy. Zielona 30. 8705—3—2

Przyjmę dwóch panów na mieszkanie Przejazd 33 II piętro Kowandowa. 8719—2—2

Przybłąkał się buldog duży maści brązowej z obrozą. Odebrać można Sokola nr. 5. 8720-2-2

Pokój umeblowany z całodziennym utrzymaniem do wynajęcia. Dzielnia nr. 40, m. 1.

Pokój zaraz do wynajęcia umeblowany ul. Składowa 21—14 (obok kolei). 8445—4ss—4

Powóz używany towarowa bryka jednokonna i amerykańska do sprzedania w lakierni Piotrkowska nr. 287. 8621—2s—2

Praktykant chce wstąpić na praktykę do aptekury, lub do bliżej do większej firmy za wynagrodzeniem. Łaskawe oferty proszę składać w adm. Rozwoju pod lit. 400 N. W. 8598-2s-2

Prasowaczka jest potrzebna na drobniaki uzdolniona pralnia ul. Brzezińska nr. 3. 8620-3cs-2

Praktykant do składu aptecznego z 3-letnim wykształceniem inteligentny potrzebny zaraz. Oferty składać do firmy Świderski i Dryl Średnia 29. 8627-2s-2

Pokój duży widny umeblowany dla inteligentnego mężczyzny Długa 19—7. 8665—2s—2

Pokój umeblowany potrzebny od 1-go października. Oferty pod W. w adm. Rozwoju. 8765-2-1

Potrzebni bony niemieckie i dziewczynki do służby Mikołajewska 61 Biuro ochrony kobiet. 8765—1

Potrzebni są zdolni kłaceze na wyjazd 5 mil od Łodzi i rajgler, który dobrze przykręca, i metody człowiek do kantoru z elementarnym wykształceniem. Wiadomość ul. Piotrkowska 31 m. 47 codziennie do godz. 9-tej rano. 8762—1

Potrzebni zdolni robotnicy do maszyn stolarskich Pańska 68 8691—3—2

Potrzebna dziewczynka do dziecka ul. Zagajnikowa 17. 8697—3—2

Potrzebna zdolna chemiczarka do pralni ul. Brzezińska 39. 8667—3—3

Potrzebny założyciel jakiej korzystnej fabrykacji. Adresować: Kawecki, Siedlce. 2829—1

Potrzebna paniątka do sklepu rzeźniczego Rokicińska 14. 8638—3—3

Potrzebna zdolna chemiczarka i uczennica do pralni Nowy-Rynek nr. 3. 8672—3—3

Plac do sprzedania na Szosie Zgierskiej koło pierwszego przystanku Radogoszcz. Wiadomość ul. II Fajfa nr. 14 m. 1 od 6 w. w niedzielę do 10 r. 8742

Potrzebni agenci-inkasenci do sprzedaży maszyn na pensje i prowizje. Zgłaszać się Staro-Zarzewska 21 sklep spożywczy. 8741—3—1

Przyjmuje wszelką bieliznę do szycia oraz wyprawy wykonawam starannie ceny możliwie niskie Dzielnia 31 m. 14 prawa oficyna parter. 8739—1

Przybłąkał się pies maści czarnej taty białe podpalany. Odebrać można w Źródłisku (Kweli) u stróża. 8737—1

Przy trakcie Łagiewnickim dom o dwóch mieszkaniach z placem do sprzedania za 1500 rb. Wiadomość na miejscu w sklepie. 8778—2s—1

Potrzebny wspólnik stolarz kapitał rb. 400. Oferty w Rozwoju pod „A 400”. 8731—1

Potrzebna dobra służąca do jednej osoby. Wiadomość ul. Piotrkowska 200 u dentystki. 8805—1

Potrzebne zdolne prasowaczki Zachodnia 44. 8806—3—1

Pralnia z magłą do sprzedania Piotrkowska nr. 132. 8804—1

Potrzebni czeladzie stolarscy i podręczni Lutomińska róg Ciemnej nr. 112 vis a vis kościoła 8803—1

Przyjmuję wszelkie roboty w zakresie krawieczyny wchodzące M. Olszewska ul. Widzewska nr. 109 m. 5. 8712-2-1

Potrzebna praczka z prasowaniem sztywnej bielizny ulica Andrzeja 30 m. 7. 8795—1

Potrzebna pracznica do pralni Nowo-Cegielińska nr. 6. 8801

Potrzebni malarze ul. Polna 21 (Koziny) do K. Łowkisa. 8789

Poszukuje zdolnych budowlańców stolarzy R. Bundke ul. Petersburska nr. 5. 8786—1

Prosby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, paszporty zagraniczne Dawid Maków Wodzewska 36. 8895—1

Potrzebny chłopiec na posyłki do drukarni „Rozwoju”.

Sprzedam niedrogo ładną, dużą klatkę łącznie z kolekcją śpiewających ptaków, Wólczajska 137 m. 39. Telefon 25-82 od 5—7 po południu. 2893—3*—5

Skradziono psa czarnego dużego uszy obcięte wabi się Nero ktokolwiekby wiedział gdzie taki się znajduje proszę wskazać na ul. Zgierska nr. 30 za nagrodą. 8639—2s—2

Sklep z pokojem (lub jako prywatne mieszkanie) od października 200 rb. rocznie Orła nr. 16. 8661—3sw—2

Sklep kolonialny do sprzedania Lipowa 75. 8669—3sw—2

Sklepik mały sprzedam tanio Przejazd 73. 8558—3wcs—5

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania Grabowa 25. 8772—1

Skretny pokój z osobnym wejściem do wynajęcia Główna 9 pralnia. 8777—2—1

Sklep spożywczy do sprzedania ul. Karolewska 33. 8757-2-1

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania piwa do domów egzystujący lat 13, do sprzedania, ulica Gubernatorska nr. 35. 8755—3—1

Skończywszy kursa handlowe, poszukuje posady praktykantki biurowej. Początkowo chętnie bezpłatnie Benedykta 22 dowiedzieć się można w restauracji. 8750—5—1

Sklep kolonialno-galanteryjny tanio do sprzedania Pańska nr. 93. 8736—2—1

Stróż potrzebny od 1 października Szułkińska 22. Wiadomość w sklepie. 8738—1

Sklepik mały kolonialny do sprzedania, tanio było zaraz Stowiańska nr. 16. 8710—3—2

Sklep do sprzedania z powodu wyjazdu niedrogo (Koziny) ul. Włodzimierska nr. 22. 8637-2-2

Sklep kolonialny do sprzedania dowiedzieć się Bafaty Zielona nr. 27 w sklepie. 8639-3-2

Sprzedam sklep Przejazd 35. 8665—3—3

Sklep kolonialny duży rogowy wartości 2000 rb. sprzedam tanio i także urządzenie sklepowe zaraz do sprzedania ul. Zgierska 91 w sklepie. 8637-3-3

Sprzedam piękne urządzenie sklepowe Staro-Zarzewska nr. 65—15. 8605—3pts—3

Szałkę kuchenną, pokojową bielizniarkę i kredensik mały sprzedam. Główna nr. 24 m. 16. 8537—3—2

Sklep do sprzedania oraz sprzęty domowe bardzo tanio z powodu wyjazdu, przy kolei obwodowej kaliskiej, Szosa Rokicińska № 33 w Widzewie dom Włodarskiego. 8535—3—2

Sklep do sprzedania na dogodnych warunkach z powodu prowadzenia dwóch interesów Wólczajska nr. 109. 8798-3-1

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania. Wiadomość: ul. Widzewska nr. 25 m. 12. 8794—2—1

Sprzedam urządzenie sklepowe bardzo tanio tylko zaraz ul. Nowo-Zarzewska nr. 51. 8784—1

Sprzedam dom drewniany lub sklep zaraz. Wiadomość ul. Nowa 40. 8783—1

Tani sklep chrześcijański szkła porcelany i fajansu Główna nr. 22. 8707—6—2

Udzielam lekcji muzyki po cenie przystępnej. Wiadomość: Orła 11 m. 11 między godz. 5 a 6-tą. 8708—6—2

Uczciwa dziewczyna do służby potrzebna zaraz 4 rb. miesięcznie i całodziennie utrzymanie Wodzewska nr. 146 m. 37. 8681—2—2

Uczeń potrzebny do agénturowego interesu syn uczciwych rodziców lepszego wykształcenia władający polskim niemieckim i rosyjskim. Zgłoszenia do adm. Rozwoju pod „Uczeń“.
8744—3—1

Uczeń potrzebny do stolarni Dzielna 20.
8733—3—1

Uczeń ukończył szkołę Aleksandryjską poszukuje posady biurowej lub kantorową zna ekspedycje. Oferty w Rozwoju pod „W. M.“.
8700—2—2

Wyborowy miód po cenie umiarkowanej hurtowo lub detalicznie sprzedam, Wacław Kondracki, Wólczańska 137, telefon 25-82.
2895—3*—3

Wspólnik z kapitałem do 2000 rb. potrzebny do powiększenia hurtowego interesu dającego 15 procent czystego zysku. Oferty „Kapitał“.
8602—3pts—3

Znam szcicie króji i dział kucharzski mogą się zająć gospodarstwem lub dziećmi czteroletnie świadectwo. Łaskawe oferty w Rozwoju pod „M. M.“.

Z powodu zmiany interesu sprzedam dom i pół placu Radoszcz ul. św. Jana nr. 40.

Zaraz do wynajęcia różne mieszkania i sklep Sosnowa nr. 16.
8745—1

Z powodu wyjazdu sklep do sprzedania wraz z jachtodajnią w każdym czasie komorne bardzo tanio ul. Nowo-Zarzewska nr. 30.
8633—2—1

Zaginął pies buldog moregowaty z obrozą i kagańcem proszę odprowadzić na ul. Przeczna nr. 1 do piekarni. Nieprawy właściciel będzie pociągnięty do odpowiedzialności sądowej.
8749—3—1

Zakład tapicersko-meblowy Zalesny i Derejski, Łódź, ulica Dzielna 29. Wyprzedaje kanapy, sofy, łóżko, otomany, kozetki, fotele, meble gabinetowe, szafy rozbierane i t. p. przyjmuję obstarunki tapicerskie i stolarskie oraz zamówienia na dekoracje.
8127—9wcs—7

Zdolne staniczarki i podręczne potrzebne do magazynu ul. Nawrot nr. 2 m. 21.
8750—3ws—1

Zaginął kozioł ciemno-siwy z dużymi rogami i brodą proszę odprowadzić lub zawiadomić za wynagrodzeniem Łódź, Brzezińska nr. 18 L. Rosiński.
8802—3—1

2 rowery mało używane bardzo tanio do sprzedania Południowa 27 m. 26a.
8767—3—1

2 magle do sprzedania bardzo tanio Rzgowska 78.
8743—1

3 Konny motor naftowy do sprzedania Cegielniana 120.
8695—3—2

5 pokoi, kuchnia, pokój dla służki z wygodami I piętro i 2 pokoje, kuchnia z wygodami II piętro zaraz do wynajęcia ul. Piotrkowska nr. 225.
8735-3-1

10 warsztatów stolarskich nowych do sprzedania zaraz Zubardz ul. Klinka 4.
8509-3s-3

50 rb. dam za wyrobienie posady w banku, kantorze fabrycznym ect, Kwalifikacje, buchalteria i ładny charakter pisma. Łaskawe oferty pod „Młody“, w adm. „Rozwoju“.
8115—3—s

Zagubione dokumenty.

Andrzej Plik zgubił kartę od paszportu, wyd. z fabr. Stiller i Bielszowski.
8678—3—3

Adam Woźniak zgubił kwit od paszportu wydany z fabryki L. Kiersta.
8732—1

Jan Stefański zgubił kwit od paszportu wydany z fabryki Eiserta.
8740—1

Jakób Wodzisławski zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Rosenblata.
8746—1

Jan Grosman zagubił paszport wydany z Łagiewnik.
8758-3-1

Józef Grezwald zagubił paszport, wyd. z gm. Szczuana gub. Łomżyńskiej.
8648—3—3

Leon Posiak zgubił książeczkę legitymacyjną wyd. z mag. m. Łodzi.
8725—3—2

Michał Radziszewski zagubił kwit od paszportu, wydany z fabr. P. Kołna.
8731—1

Stanisław Krawczyk zagubił kwit od paszportu, wydany z fabr. S. Wiercickiego.
8771—1

Salomea Sarnowiak zagubiła paszport, wyd. z gm. Zeromin pow. Łódzkiego gub. Piotrkowskiej.
8685—3—2

Zaginęła książeczka legitymacyjna wyd. z mag. Łódzkiego na imię Reginy Styczyńskiej.
8716—3—2

Zygmunt Wirowski zagubił paszport, wyd. z mag. m. Ozorkowa gub. Kaliskiej oraz bilet zielony wojskowy.
8699—3—2

Zaginął paszport, wyd. z gm. Mikołajew Brzezińskiego pow. na imię Ferdynanda Jeka.
8698-3-2

Zaginął paszport, wyd. z mag. m. Łęczycy gub. Kaliskiej na imię Anny Piaseckiej.
8675-3-3

Zaginął paszport wyd. z gminy Czoło gub. Kaliskiej na imię Stanisława Klimka.
8670-3-3

Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Leona Allarta na imię Wawrzyniec Kaźmierczak.
8658—3—3

Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Poznańskiego na imię Stefana Kotlarek.
8664—3—3

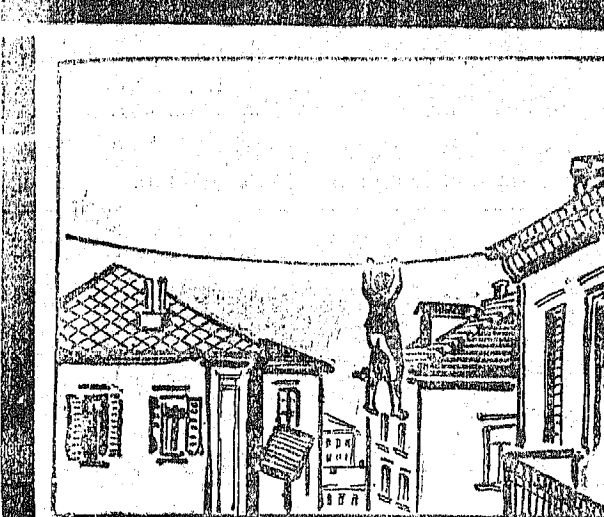
Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Winkler Gertner i Borman na imię Maryi Górniak.
8768—1

Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Neslera na imię Jana Skowrona.
8754—1

Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Ludwika Domaniowicza na imię Bronisława Klocha.
8748—1

Zaginęła karta od paszportu, wyd. z fabr. Leonarda na imię Wawrzyńca Skowrona.
8753—1

Zaginął bilet wojskowy, wyd. z 71 piechotnego pułku Błęrowskiego na imię Marcina Respondek.
8494—3—3

CASINO. CASINO.

Tylko 3 dni! Przeszło 2 1/2 godzinny program, Tylko 3 dni!
„O POŁNOCY“

Dramat w 4-ach aktach. Dramat w 4-ach aktach.
Sensacyjny dramat z bardzo efektownymi scenami w wykonaniu najlepszych artystów włoskiej firmy „ITALIA“
EKSPLOZYJA NA AEROPLANIE.
Nad program MAKS LINDER we wspaniałej komedyi **Kapelusz Maksa.**

TEATR „OAZA“
róg Główniej i Piotrkowskiej, urządzony obecnie podług najnowszych wymagań komfortu z zastosowaniem szeregu ulepszeń technicznych i dogodności dla Szanownej Publiczności.

SENSACYJA! Od dziś do poniedziałku wielki niebywały program! SENSACYJA!
W kajdanach strasznej tajemnicy
wstrząsający dramat w 6 wielkich częściach, 2,500 metrów długości z życia amerykańskich bandytów (pierwszy raz w Królestwie). I. Piękna amerykańkanka; II. Szajka „Czarna ręka“; III. Pułapka; IV. Żywy nieboszczyk; V. Zemsta; VI. Śmiertelny skok.
Początek przedstawień dziś i jutro o godzinie 2-iej po poł.; w poniedziałek o 5-iej po poł.
Ceny miejsc **popularne** od 22 do 75 kop., ścisłe do ilości. Uczniowskie od 15 kop.

Szwalnia „KOŁA PANIEN“
Spacerowa 34 m. 10,
przyjmuje wszelkiego rodzaju obstarunki, wchodzące w zakres krawiecczyzny, bielizniarstwa i haftu po cenach umiarkowanych.

Pfaffendorf. **Restauracja A. Brauna** Pfaffendorf.
W sobotę, d. 20 września r. b. **Wieczór tańczący** od godz. 9-iej wieczór do 6-iej w nocy.
W niedzielę, d. 21 września r. b. **KONCERT w OGRODZIE** Orkiestry Scheiblerowskiej od godziny 4-iej i pół do 11-iej wieczorem. **Wrazie niepogody tańce.** 2935

Helenów.
W niedzielę dnia 21 b. m. 2967
Wielki Koncert
Początek o godz. 4-iej pop. Wejście 25 i 10 kop.
Letni kinematograf wejście 15 i 5 kop.

Udzielam teoretycznej i praktycznej nauki **JĘZYKA NIEMIECKIEGO** zbiorowo i osobno. Cena lekcji zbiorowej 3 rb. miesięcznie od osoby. **Andrzeja nr. 11 m. 12,** od 6-8 wiecz. 3170

Wróciłem i przyjmuję w mej klinice dla kobiet. **Poznań, Pycerska 36,** naprzeciw król biblioteki **Dr. Fulgowski** **Kekarz - specjalista dla kobiet.** 2966

LEKCYJE śpiewu i muzyki fortepianu, udziela J. Gruzewska, uczennica szkoły medycyńskiej Lamperti'ego. Wiadomość tymczasowo w składzie fortep. P. Grzegorzewskiego, Piotrkowska № 117. 3232

Z powodu wyjazdu fabrycznego inspektora są do wynajęcia **4 lub 3 pokoje** z kuchnią i wszelkimi wygodami na 3 piętrze od 1 października 1913 r. Ul. Piotrkowska 225. Wiadomość w sklepie rzeźniczym. 3244

Magazyn i pracownia kuśnierska wykonywa wszelkie roboty sumienne i bardzo tanio. Farbuje futra męskie i damskie oraz kołnierze i muflki, ze starego robię nowe. Polecając się dalszym względem pozostaję z uszanowaniem E. Ajfer, Piotrkowska № 9, magazyn futer, kapeluszy i czapek. 3240

Biuro Pośrednictwa Pracy przy chrz. Tow. Ochrony Kobiet poleca kandydatki pewne, gdyż zbiera o nich szczegółowe informacje w działach: handlowym, pedagogicznym i służby domowej. **Mikołajewska nr. 61, telef. 33-32.** 3208

Niniejszem zawiadamiam, że żadnych długów żony mojej, Pauliny z Bötów Hamburg, płacić nie będę.
Teodor Hamburger. 3250

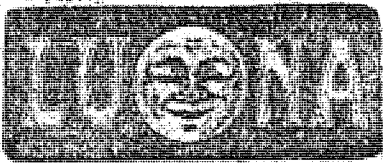
Dr. Stanisław Lewinson przeprowadził się na ul. Piotrkowską 87. Choroby wewnętrzne, płuc i serca. Przyjmuje od 8-9 rano i od 5-7 po południu. Telefonu № 8-10. 2554

4 pokoje z kuchnią i wygodami do wynajęcia. **Piotrkowska nr. 112.** 5234

Okazyjnie z powodu wyjazdu tanio do sprzedania nowe **urządzenie sklepowe.** Obejrzeć można w zakładzie stolarskim **A. Boruty ul. Cymera № 7.** 3178

Zakład krawiecki Juliana Kozłowskiego przeniesiony na ulicę Piotrkowską 133 dawniej A. Grubka.

TEATR

Chwila szczęścia... ileż cierni!...

wstrząsający dramat z życia współczesnego w 4-ch częściach, w wykonaniu artystów królewskiego teatru w Kopenhadze. W roli głównej utalentowany artysta **W. HARRISON**.

Od dziś do poniedziałku włącznie demonstrowany będzie wspaniały program! Między innymi:

Wiluś i paryżanie

wspaniała komedia z udziałem ulubieńca publiczności, młodocianego **Wilusia** — w roli głównej.

Ceny miejsc zwyczajne!

Najlepsza orkiestra miasta.

Tylko 3 dni!

Tylko 3 dni!

Ze złotej seryl „Nordisk”

P. S. Codziennie od poniedziałku do piątku włącznie o godz. pół do 4-ej przedstawienie dla dzieci. Ceny miejsc dla dzieci 5 i 10, dla dorosłych 10 i 20 kop. Zmiana programu co poniedziałek. 2959

4-kl. Zakład Naukowy Żeński Maryi Szczyglińskiej Widzewska № 119.

Egzaminy wstępne i poprawkowe 1-go i 2-go września
Lekcje 3-go września. 2687

W dalszym ciągu odbywa się zapis uczniów do młodszej i starszej klas przygotowawczych przy wyższej 4-o kl. szkole

W. I. Jewcechewicza

Konstantynowska 72.

Przyjmowanie próśb codziennie od 5-ej do 7-ej wiecz. Tamże potrzebna nauczycielka języka polskiego. 3162

Pracownia kapeluszy damskich JÓZEFY KAŁADULSKIEJ

ULICA PRZEJAZD № 12 3184
paleca duży wybór sezonowych fasonów damskich; filcowych i jedwabnych oraz przyjmuje obstalunki a także do przerabiania kapelusze na najnowsze fasony: pranie i farbowanie. Ceny umiarkowane.

Bardzo tanio

wyprzedaż z drogich towarów resztki na palta, burki i inne rzeczy. Wólczańska 27, portyer wskaże. 3186

Sklep odpowiedni na restaurację

do wynajęcia

od 1 stycznia 1914 r. przy ulicy Brzezińskiej 17 i pokój z kuchnią od 1 października r. b. ulica rzejazd 85. Wiadomość u właściciela. 3238

Szkoła prywatna W. Szulca

ulica Mikołajewska № 83 (Ewangelicka 18).

Lekcje rozpoczynają się 20-go sierpnia n. st. Zapis uczniów odbywa się codziennie od godz. 9 do 6. 2646

Gwarantujemy zarobku 50 rubli miesięczną osobom zasługującym na zaufanie znajdującym się w kraju przez nas zagwar. zarobek, pracując u siebie w domu. Fachowe wykaz. zbyteczno. Robotę zrobioną nabywamy. Prospekt na żąd. po otrzymaniu 7 k. marki Tow. masz. do trykot. Thomas H. Whittlok-Kunau i S-ka, Patorebrg, Newski 40/42. 314. 2025

ODEON

Tylko 3 dni! 2½ godz. program! Tylko 3 dni!

„Cyrkówka czyli Romans Cyrkówki”

dramat w 4 wielkich akt. Niebywała atrakcja. Dotychczas niewidziane efekty.

Nad program! „POTOMSTWO LEONA” wspaniała komedia w wykonaniu artystów firmy „GAUMONT”. 2959

Własny wyrób!
Bielizna damska i dla niemowląt
najlepszego wykonania doskonałego uszycia 3246

Obrusy stołowe | **Fartuchy**
pióciennie białe i w modnych kolorach | ostatnie nowości w wielkim wyborze
Ceny umiarkowane.

**Specjalny magazyn bielizny
W. KNAPP Nawrot 10**

Przyjmuje się obstalunki koronki i wafansienki tutejsze i zagraniczne w wielkim wyborze. W niedziele i święta otwarte od 1—6 pop.

Najtaniej kupić można

u
Władysława
Romiszczyńskiego

ŁÓDŹ,
Piotrkowska 116,
1-sze piętro,
front.

242

Fabryczny skład

Łóżek żelaznych, foteli dla chorych, wózków welocepydów dziecięcych, łodowni pokojowych, wanien, mebli giętych po cenach fabryczn. Stylowe urządzenia kuchenne.

Posiada w dużym wyborze meble używaneinowe po cenach niskich. Kupuje, zamienia, wynajmuje.

Szkoła 8^{mio} kl. Zakład Naukowy Towarzystwa „Uczelnia”

— GIMNAZYUM POLSKIE —
Nowo-Cegielniana 9. Nowo-Cegielniana 9.

Kandydaci przyjmowani będą w dalszym ciągu do klasy wstępnej i podwstępnej. Do klasy podwstępnej bez egzaminu. 2785

SZKOŁA RYSUNKU MALARSTWA I RZEZBY

(studowanie martwej natury oraz głowy i aktu). Przy szkole są osobne oddziały dla dzieci i dla nauki rysunku fachowego.

Kierownik **J. LEMAN**,
Piotrkowska № 120. 3202

VII-klasowa szkoła SŁ. RAJSKIEJ

Dzielnia II

przyjmuje zapisy codziennie od 9—3 pop. 2937

SALON MÓD 3242

M-me Michel

został przeniesiony na ulicę Mikołajewską № 50, róg Nawrot. Tamże potrzebne uczenie.

Myjcie się mydłem „Upper-Ten”

Jest to jedyne mydło na białku roślinnym. Udelikatnia skórę, usuwa liszaje, krosty oraz połysk twarzy. Nadaje twarzy piękność i urok młodości. Cena **50 kop.** Prawdziwe tylko w niebieskim opakowaniu. Sprzedaj we wszystkich pierwszorzędnych aptekach i składach aptecznych. 2789

Śpiew! — Muzyka! — Śmiech!

Dokąd pójść? Gdzie się zabawieć? W PATHÉ SALONIE

PIOTRKOWSKA 53. PIOTRKOWSKA 53.

WSZYSTKIE OPERY! NAJNOWSZE OPERETKI! NOWOŚCI KABARETOWE!

RENDEZ-VOUS świata eleganckiego w dni powszednie od 4—8 po poł.

Pathé Salon otwarty codziennie od godz. 11-ej przed południem do 12-ej w nocy. 5226

Palta i kostyminy są naszą specjalnością

Palta damskie z modnego materiału 24. — 22. — **18⁵⁰**

Kostyminy damskie z granatowego bostonu 32. — 24. — **22⁵⁰**

Schmechel & Rosner
Piotrkowska 100.
2927

Zakład szewski W. GÓRSKIEGO
(Mikołajewska № 32)

nagrodzony wielkim złotym medalem na wystawie rzem.-przemysłowej w Łodzi, w r. 1912. Poleca Sz. Klienteli obuwie wszelkiego rodzaju, wykonane według ostatniej mody. Ceny przystępne. 5210

Przeciw kokluszowi, przy kaszlu, astmie, emfizemie, katarach krtań, oskrzeli i chorobach płuc, wzbudza apetyt. Uspokaja nerwy, „Kosulin“ aptekarza J. Saskiego, w Brześciu Lit. Pozwolenie Rady Medycznej za № 847. Grand Prix w Hadze. — Cena flakonu 1 rb. Ządać wszędzie. — W Łodzi u Spiessa 1369—1

ANTONI LIPIŃSKI
adwokat,
obecnie mieszka przy ul. Konstantynowskiej № 18. 2958

Posesya fabryczna na Powiślu w Warszawie z domem mieszkalnym i budynkami fabrycznymi, odpowiednia na warsztaty mechaniczne lub inne, obejmująca 15,000 kw. łokci, do wydzierżawienia od stycznia 1914 roku. Frontu przeszło 300 łokci, wodociąg, gaz elektryczność, maszyna parowa 50 konia z kotłem. Wiadomość: Warszawa, Muranowska 37, administrator domu. Od 4—7. 2899

Remiza „BRISTOL”
Wynajem Karet
A. NEUMANN
ul. Piotrkowska № 119 tel. 10-53

3 i 2 pokoje
z kuchnią z wygodami zaraz do wynajęcia, ul. Ekaterynburska 19 przy Cmentarnej. 5190

3 place
budowlane do sprzedania 40x80 łokci kw. tanio do sprzedania. Wiadomość: S. Rotmana, Nowomiejska 8. 5206

MIESZKANIE
3 pokoje, kuchnia, służbowy, kąpielowy, dwa wejścia, elektryczność od października do wynajęcia, Zawadzka 9. 5220

Zakład chirurgiczno-ortopedyczny D-ra Tomaszewskiego
Andrzeja 3. — Tel. 17-50.
Leczenie skrzywień kręgosłupa i kończyn, chorób stawowych i mięśni. Aparaty mechaniczno-terapeutyczne. Gimnastyka lecznicza po urazach (niebezpiecznych wypadkach). Masaż wibracyjny. Kąpiele elektryczno-sświetlne. 5218

Najwyższe nagrody za masę

„Radical”
„RADICAL”
Najsukuteczniejsza masę podług opinii lekarzy i dziekańskich listów, pacjentów poleca się od Reumatyzmu, Ekzemy, Skrofulu, Hemoroidów, Ran, Opaczenia i wszelkich chorób skórnych. Ządać w aptekach i składach aptecznych. Kantor w Łodzi (Piotrkowska 30) w podwórzu tel. 34—31. Przedstawiciel 4187 F. KOCZAN.

Karol Neumüller
(artysta-spiewak) 5200
kształci głosy męskie i kobiece i uczy śpiewu solowego według metody włoskiej. Wypróbowanie głosów od 11—1 i 5—7. Pasaż-Szulca 35 m. 7. Na życzenie uczyć prywatnie.

KARPI ŻYWYCH
pierwszy gatunek, 50000 funtów rocznie
sprzedany kontraktowo, loco Jastrzębiec od 1-go Stycznia 1914 roku. Wiadomość: F. Zembrowski, Jastrzębiec, poczta Stupnica, gubernia Kielecka, lub S. Bionkowski, Łódź Piotrkowska № 41. 5256

Wyższa szkoła kroju i szycia
„Józefiny”
Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.
Łódź, Piotrkowska № 34.
Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczenie nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczenie otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobistym kierunkiem właścicielki. 5456
Na miejscu duży wybór manekinów.

Niniejszem zawiadamiam Szanowną Publiczność, że mój **Skład Resztek i Towarów Bławatnych** został znacznie powiększony. Polecam w wielkim wyborze czysto wełniane i półwełniane towary w różnych cenach. Uczniowskie sukna w resztkach i ze sztuki po cenach fabrycznych, Materiały na kostyminy w dużym wyborze. W każdy wtorek świeże resztki. **Sprzysiężona okazja dla od-sprzedawców** Wełniane i półwełniane resztki w asortowanych paczkach, po cenach nader niskich.
O. BAUMOWA
5146 ul. Wólczańska № 95, I piętro.

Przetwory owocowe, konfitury, kompoty, soki, galaretki, borówki, miód, grzyby w 200-pudowej ilości poleca L. CELIŃSKA na WYSTAWIE OGRODNICZEJ, PRZEJAZD 1.
3224

Polecamy pracownię sukien, kostymów i okryć damskich. **„Stanisławy”**
Przejazd 48, (II-te piętro)
Zurnale paryskie i wiedeńskie.

NOWO-OTWORZONY
ZAKŁAD FREBLOWSKI
Stefanii Osmałowskiej
b. słuchaczki wyższych pedagogicznych kursów w Warszawie
Zielna № 25.
Urządzony według nowoczesnych wymagań higieny.
Przyjmuje dzieci od lat 3—7. Zajęcia odbywają się przed południem i po poł. Pogadanki, rysunki, śpiew, rytmiczna gimnastyka, spjawy i tańce. Zapisy codziennie od 11—1 i od 4—7. Przy ładnej pogodzie spacer w pobliskim ogrodzie. Przyjmuje się uczennice na praktykę. 5158

CENTRALNA KLINIKA chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB 65 KOP. PRZERÓBKA I REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP. Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

747E

PIERWSZA LECZNICA lekarzy specjalistów dla przychodzących chorych

Piotrkowska 45 (róg Zielonej) telef. 30-13.

Wewnętrzne i nerwowe dr. Szwarwasser od 10—11 i od 4 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$, po południu codziennie.
Choroby skórne i weneryczne dr. L. Prybalski niedziela, wtorek, czwartek, piątek od 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$, sobota, poniedziałek, środa od 8—9 wieczorem.
Choroby chirurgiczne dr. M. Kantor od 2—3 i od 7—8 w. codz.
Choroby kobiece dr. M. Papierny od 3—4 codziennie.
Choroby oczu dr. B. Donchin od 9—10 rano codziennie.
Choroby nosa, uszu i gardła dr. C. Blum. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 1—2. Piątek, sobota, niedziela od 9—10 rano.
Choroby dzieci, miejsce porad dla matek dr. Lipszyc codz. od 1—2.
Analiza krwi, wydzielin, moczu. Szczepienie ospy od 1—2 po południu. Badanie mamek.
— Porada dla niezamożnych 50 kop. —

Dr. M. PAPIERNY
akuszerya i choroby kobiece, b. ordynator Warszaw. Uniwers. kliniki akuszer. przyjmuję od 10—11 rano i od 4 $\frac{1}{2}$ —6 $\frac{1}{2}$, po poł. Południowa 25, telefon 16-85. 2735

Dr. med. S. Aronson
były asystent kliniki berlińskiej. Piotrkowska 120. Tel. 31-82. Akuszerya i choroby kobiece. Przyjmuje od 9—11 rano i od 5—7 rano w. w niedzielę od 10—12. 1487

Dr. med. Leyberg
Ch. skóry, weneryczne i moczopł. Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8 Dla pań 5-6. Poczekałnia oddzielna. W niedzielę od 8—1 rano. Krótka 5, telef. 26-50. 1887

Dr. Jelnicki
Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70. Przyjmuje: 9—12 i 5—8, panie 4—5. 1801

Dr. Leon Szayerowicz
powrócił
Rozwadowska № 4. Tel. 10-66 Akuszerya i choroby kobiece. przyjmuję od 4—7 po poł., w niedzielę od 10—12 przed południem. 2684

Dr. L. PRYBULSKI
Ul. Południowa № 2, telef. 13-59
Specjalność syphilis choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska), weneryczne moczopłciowe i niemocy płciowej Leczenie syphilis salvars. Ehrlich-Hata „806 i 914” (wstrzykiwane). Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—6, dla pań od 5—8. Dla pań osobna poczekałnia. 2778

Dr. med. Bolesław Kon
PIOTRKOWSKA 56, tel. 32-82
choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 1649
przyjmuje do 11 r. i od 4—7 popoł

Dr. med. P. Langbard

Zawadzka 10.
b. asystent kliniki berlińskiej. Specjalista chorób: wenerycznych, skórnych, włosów, niemocy płciowej Przy leczeniu syphilis stosowanie preparatu „806” — „914”. Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza). Masaż wibracyjny. Badanie nerek, pęcherza i kanału. Endoskopia i cystoskopia. **Badanie krwi przy syphilis.** Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—8. Dla pań od 4-ej do 6-ej.

Dr. med. W. KOTZIN
powrócił.
UL. PIOTRKOWSKA 71
Choroby serca i płuc,
Przyjmuje od godz. 10—11 rano i od 4—6 po poł.
№ telefonu 21—19. 2597

Przejazd № 8.
(starszy) Telef. 17-14
Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ
mieszka obecnie Przejazd № 8, front, I-e piętro.
Przyjmuje od 9 $\frac{1}{2}$ —12 i od 6—8 w.

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe
Dr. Stanisław Piekarski
PIOTRKOWSKA № 115.
Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331—r.

Dr. Wacław Bernard
Choroby weneryczne, dróg moczowych i skóry. Spacerowa 40 przy Andrzeja (9—1 i 5—8).

Dr. med. Z. GOLC
Choroby skórne i weneryczne ul. Mikołajewska 18.
Godziny przyjęć: od g. 9—12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedzielę i święta od 9 do 12 i pół. Telefon 24-20-8.

Dr. W. Dutkiewicz
Choroby weneryczne, skórne i dróg moczowych. Ulica Nawrot № 1, róg Piotrkowskiej.
9—12 i 5—8, panie 4—5.

Dr. Jan Cywiński
akuszer. 8066
Piotrkowska Nr. 192.
Przyjmuje od 4 do 5 po poł.

D' Mittelstaedt
Mikołajewska 67.
Przyjm.: od 8—9 i pół rano i 5—6 pół, po poł. w niedzielę i święta: tylko rano od 8—10

Dr. H. RUEGER
Nawrot № 1.
Choroby wewnętrzne. Od godz. 4—6 po poł. 2095

Dr. Alfred Hejman
choroby uszu nosa i gardła.
Zachodnia 57.
Tel. 33-34 (od 9—10 od 4—6). 2017

Dr. Jan Cadorski
Akuszerya,
choroby chirurgiczne i kobiece
przyjmuje do 10 r. i 4—6 po poł ul. Cegielińska 9 m. 4. 3328

Dr. med. Zand-Tenenbaumowa
Piotrkowska 145, tel. 24-16.
Akuszerya, choroby kobiece i narządów moczowych (cystoskopia i ureteroskopia).
Przyjmuje od 8-ej do 8-ej. 1714

Dr. LITMANOWICZ
Krótka 12.
Choroby nerek, pęcherza, cewki i t. p.
Przyjmuje do 10 rano i od 4—8. Telefon 18-81. 3011

Dr. Fr. LUKASIEWICZ
Zarzewska 36, (róg Sosnowej). Choroby wewnętrzne (sp. żołądkowe i dziecięce). Przyjmuje od 8—11 r. i od 4—7 pop

Dr. H. Sadkowski
Piotrkowska 120.
Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek).
Codziennie od 10—11 rano i od 4 do 6 po poł. Telef 23-10. 253

Dr. SONNENBERG

Choroby, skóry, dróg moczowych i weneryczne. Przeprowadził się: mieszka obecnie przy ulicy Zielonej № 8. Od 11-1 i 5-7 $\frac{1}{2}$.

Dr. S. SZNITTKIND

przeprowadził się na Srednią 3
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych, kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz etc). 1117
Przyjmuje od godziny 8 $\frac{1}{2}$ do 11 i od 4 i pół do 9 w., damy od 4 i pół do 5 $\frac{1}{2}$

Dr. BOGUSŁAWSKI

b. ordynator szpitala św. Ducha w Warszawie. Choroby kobiece. Godziny przyjęć od 4—5. 2767 Przejazd Nr. 30

Choroby uszu, gardła i nosa

Dr. B. CZAPLICKI
ordynator szpitala Anny-Maryi Piotrkowska № 120.
Telefon 32-33.

Przyjmuje od g. 11—12 rano i od 5—6 $\frac{1}{2}$ p. p. w niedzielę i święta od 10—11 rano. 3447

NIE ZANIEDBUJAJCIE NIGDY PRZEZIEMBIENIA
I ZAŻYWAJCIE NATYCHMIAST
TRISAN DE HOMMELA
PRZY KASZLU, CHRYPKIE, KATARZIE I WOGÓLE CHOROZACH
ORGANÓW ODDECHOWYCH I GARDLANYCH.
PROSIMY ZAŻAĆ IMIĘ DE HOMMELA.

Marka fabryczna: Słońce w trójkącie

Marka fabryczna: Słońce w trójkącie.

Do Marynat
Gustawa Keilicha

ocet stołowy № 1
w butelkach niezbędny.

Dostać można wszędzie:
Fabryka: ul. Orła 25. Telef. 9-95.
Sprzedaż detaliczna. ul. Widzewska 143, róg Orlej. 9477

Butelka oryginalna

Wstrzeżać się podrabiań.

Skład win 1839

M. D. OKOJEW
Dzielna № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie

ten powinien pić Wino żołądkowe № 7, za-
twierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, za-
stawiane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy cho-
robach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza
świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak
również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czer-
wonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane
Wina żołądkowego № 7 w żadnych innych składach niema
jak tylko w składzie win M. D. OKOJEW, Dzielna № 11.
OLIWA do lampek 20 kop. funt. KNOTKI bezpłatnie.

MLEKO

dwa razy dziennie świeże w dowolnej ilości, sprzedaż
hurtowa i detaliczna, dostawa na każde żądanie.
MLEKO wyborowe we fiakonach surowe.
MLEKO specjalne dla niemowląt sterylizowane.
KREM specjalne dla panów cukierników.
SMIETANA wysoki procent tłuszczu poleca
Mleczarnia dóbr „Paprotnia i Walewiec”, ulica
Przejazd № 52 telefon 2780, filja Andrzeja № 26. 3188

AGATOL proszek 20 i 35 k.
pasta 20 k.
St. Górskiego, Warszawa, Leszno 12. Najlepszy do zębów
eliksir 30 i 50 k.
Odnaczony na 6 wystawach najwyższymi nagrodami za skuteczne
i antyseptyczne działanie, jako najlepszy środek do czyszczenia zębów
i konserwowania dziąseł. Odnacza się silnym i przyjemnym aro-
matem, dezynfekuje i odświeża jamę ustną, chroni zęby od przed-
wczesnego próchnienia i bólu, dając im zdrowy i biały wygląd.
Zadań sprzedawca. 2607-40

Lecznica Widzewska lekarzy specjalistów

dla przychodzących Główna 51 (róg Widzewskiej tel. 30-83).

Dziecinne i wewnętrzne dr. Kerszner—od 11 i pół do 1.
Choroby chirurgiczne dr. Foksański—od 11 do 12 i pół.
Choroby skórne i weneryczne dr. Trachtenherz—od 11 i pół do 12 i pół i od 5 i pół do 6 i pół.
Choroby kobiece dr. Fryde—od 1 do 2.
Choroby uszu, nosa i gardła S. Wołyński—od 2 i pół do 3 i pół.
Choroby oczu Goldstein-polak od 6 i pół do 7 i pół.
Dr. Fried—wewnętrzne i dziecinne od 6-7 i pół.
Analiza, szczepienie ospy, badanie mamek.

Porada 50 k.

Skład masła, kefiru i produktów wiejskich

B. Patzerowej

Łódź, Mikołajowska 31. Tel. 24—10.

SANTAL VERDY'EGO

nieszkodliwy, bezwzględnie czysty, o działaniu leczniczym niezawodnym; leczy radykalnie szybko rzeżączki świeże i zastarzałe, oraz wszystkie choroby dróg moczowych. Laboratoires Bernat et Verdelle 20, rue Rambuteau Paris. Sprzedaż we wszystkich aptekach i składach aptecznych. Żądać podpisu. 547

Do wynajęcia zaraz, niedrogo sklep dosyć obszerny, z pięknym wystawowym oknem, w ładnym dużym nowym domu, punkt załadniowy, ruchliwy i bardzo korzystny. Wiadomość na miejscu, Piotrkowska № 275. 3212

Uwaga!!!

Przepisywanie na maszynie. Zielona 16 (Dawniej Zielona 11). 5204

W celu zwaloczenia chorób płucnych

należy koniecznie stosować odpowiedni środek. Według licznych doświadczeń naukowych najodpowiedniejszym okazał się preparat FAGOSOL, w skład którego wchodzi wyłącznie środki roślinne. Fagosol leczy szybko i radykalnie bronchit, koklusz, gruźlicę suchoty płucn. oraz wszelkie przewlekłe kaszle i kataru płuc. FAGOSOL dostać można we wszystkich aptekach. Skład główny: Tow. Chemikol Warszawa. 2825

Najtaniej odśwież. mebli i wszelkie roboty w zakres stolarstwa wchodzące przyjmuje zakład stolarski, Miłsza 27, oraz posiada gotową sypialnię mahoniową własnej roboty, artystyczne wykończenie; duży wybór stolików salonowych i do kwiatów. 3028

POLECA

Hafty kaliskie i szwajcarskie firanki, sztory i portyery. Resztki na kostyminy i bluzki, zaboty oraz koszule damskie haftowane. Muslin de lain. Ceny fabryczne! Wielki wybór. Andrzeja 44. m. 2. 1265

NAUCZYCIEL

udziela korepetycji oraz przysposabia na różne świadectwa. Piotrkowska 117 m. 17; zastać można od 5—8. 2066

Sklep

kolonialno - dystrybucyjny do sprzedania i różne delikatety tylko z powodu wzięcia innego interesu z mieszkaniem wygodnem. Wiadomość: ul. Widzewska nr. 119 w sklepie. 3182

Odolski

brodawki, zgrubienia skóry usuwa najskuteczniej znane i nagrodzone Wielkim Złotym Medalem w Paryżu **ARAGO** ST. GÓRSKIEGO w Warszawie Leszno № 12. Cena 35 i 60 kop. Żądać wszędzie. Wystrzegać się naśladownictw. Zwracać uwagę na markę Gładylator. 1827

Młody

energiczny chrześcijanin z karycą do 3,000 rb. poszukuje odpowiedniej osoby. Znajomość polskiego, niemieckiego i rosyjskiego. Wymagania skromne. Łaskawe oferty uprasza składać w Rozwoju pod „Chrześcijanin” 5214

Potrzebny zaraz

monter-elektrotechnik

umiejący przerabiać i odnawiać świeczniki elektryczne

Tow. Akc. Siemens. Piotrkowska 96, wydział sprzedaży. 3222

ZAKŁAD KRAWIECKI

F. MAJERANOWSKI

Dawniej A. Majeranowski Piotrkowska 5, tel. 3-40.

PRZECIWIW PIEGOM

Krem ks. Kneippa

Aptekarza J. Hartmana

radykalnie usuwa pęgi, opaleniznę, wszelkie plamy, pryszcze, wagi, czerwonosć skóry, a także wygląda zmarszczki. Żądać w aptekach, składach aptecznych i perfumeryach. Wystrzegać się falsyfikatów, prawdziwy tylko w słoikach, z wypalonym napisem: **Krem Kneippa**, apteka J. Hartmana № 1559, hurtowa sprzedaż: apteka w Łodzi, Młynarska № 15. 2205

Helenów. Helenów.

W sobotę, dnia 20 b. m.

WIELKI KONCERT

Początek o godz. 5-ej po poł. Wejście 25 i 10 kop.

Letni kinematograf wejście 15 i 5 kop. 2850

Józef Jankiewicz

Łódź, Konstantynowska № 86.

Zakład rzeźbiarsko-sztukatorski

POLECA

do wykonywania wszelkich prac w zakres sztukatorstwa wchodzących: ciągnięcia w gipsie, tynku, szarym i białym cemencie, jako też gładzenie (szpachlowanie) ścian i sufitów w gipsie, białym i szarym cemencie. Wszelkie gładzenie filcowym tynkiem.

Specjalność: wykonywanie nowego i reparacje starego marmuru sztucznego, artystyczne wykonywanie prac kościelnych, jako to: ołtarzy i t. p., pałaców i wszelkich robót w zakres sztucznego marmuru wchodzących.

Wykonał roboty w teatrze „Scala”, w teatrze Polskim, dom W-go Lubńskiego, dom „Betania”. Czechy, Piotrkowska nr. 275. 939

MAGAZYN KAPELUSZY DAMSKICH i GALANTERYI

Florentyny Chlebowskiej

ul. Zielona № 33, (Zielony Rynek)

ma zaszczyt polecić Szanownej swojej Klienteli duży wybór galanterii damskiej i męskiej po cenach bardzo zniżonych. Poleca również kapelusze damskie tanie i gustowne, także żałobne kapelusze na składzie. 3833

KONCERT

Począwszy od czwartku 18-go września r. b. od 7-ej wieczorem w lokalu restauracji „Majstrów tkackich”, grać będzie wiedeńska orkiestra damska, o czem mam zaszczytawią wiadomość Szanowną publiczność i o łaskawe uczęszczanie upraszam.

Z szacunkiem

A. BÖHME.

2915

Angielskie Krajowe

GA. RESTEL ISKA

SKŁAD SUKNA

RESTEL

PIOTRKOWSKA 100

Nowości Przybyły

Ostrzeżenie!

Obecnie znajdują się w handlu kostki buljonowe, których nazwa, jak i opakowanie są rażąco podobne do naszego opakowania. **Kto chce więc być pewnym otrzymania niezrównanego buljonu MAGGI® w kostkach niech żąda tego wyraźnie i zważa, aby każda kostka zaopatrzona była w nazwę MAGGI i markę ochronną „krzyż + gwiazda“.**

Towarzystwo MAGGI.

2725

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić, że z dniem dzisiejszym powierzyliśmy wyłączną sprzedaż naszych łóżek i mebli metalowych do użytku domowego i hotelowego,

p. Władysławowi Romiszowskiemu
magazyn mebli, Piotrkowska № 116, I-sze piętro.

Z poważaniem
Towarzystwo Akcyjne

Konrad, Jarnuszkiewicz i Ska
Warszawa, ulica Grzybowska № 25.

Warszawa, 12 lipca 1913 r.

Powołując się na powyższe ogłoszenie, mam honor podać do publicznej wiadomości, że z dniem dzisiejszym objąłem wyłączną sprzedaż powyżej wymienionych wyrobów

Towarzystwa Akcyjnego Zakładów wyrobów metalowych

Konrad, Jarnuszkiewicz i Ska

i polecam swój magazyn przy ulicy Piotrkowskiej № 116, (1-sze piętro), zaopatrzone w najświeższe modele tej pierwszej w kraju, i znanej z dobroci i elegancji swych wyrobów-fabryki, upraszając jednocześnie Szanowną Publiczność o zwiedzenie mego magazynu, dla zapoznania się z tymi wyrobami, które zdołają zainteresować szerokie koła nabywców.

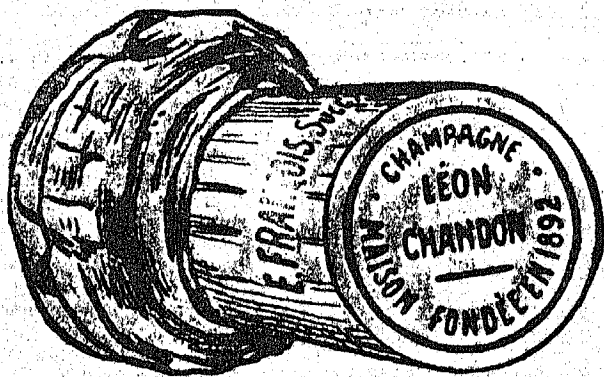
Nadmieniając, że zadaniem moim będzie zjednanie sobie zaufania Klienteli dobrocią towaru, i umiarkowanymi cenami, pozostaję

z wysokim poważaniem

Władysław Romiszowski.

Łódź, 12 lipca 1913 r.

Dystrylarnia parowa. Reprezentant F. JANKOWSKI, Warszawa, Marszałkowska 103.

369

Zyrandole Elektryczne
Ampla, lampy stołowe, kinkiety.

Największy wybór.
Najnowsze modele.
Przystępne ceny.

Lampki z drutu ciągnionego „Osramowe” inne

75% oszczędności na prądzie — 10 do 1000 świec.

Bracia BORKOWSCY Piotrkowska № 125,
telefon 14-40.

2065

Ważne dla pp. restauratorów.

Lokal do wynajęcia przy ul. Piotrkowskiej, między Karola i Radwańskiej, odpowiedni na bar-restaurację zimową i letnią, z ogrodem oświetlonym około 4000 łokci kw., w którym mogłyby się odbywać koncerty. Reflektanci zechcą złożyć swe adresy w administracji „Rozwoju” pod „A. S. 200“.

3198

3 morgi ogrodu

12-letnie drzewa owocowe najlepsze odmiany, podzielony na duże place, do sprzedania w całości albo na place. Nadaje się na letnisko, 2 wiorsty od Pabianic, przy tramwaju. Wiadomość na miejscu u J. Jerleckiego, Warszawska nr. 777.

3046-3-1

Redaktor odpowiedzialny **St. Łapiński.**

W tłoczni „Rozwoju” Przejazd 8.

Wydawca **W. Czajewski**

Zarząd leśny dóbr Chlewiska, położonych w guberni radomskiej pow. koneckiego, poczta i telegraf Szydłowiec, st. kolejowa Skarzynsko, podaje do wiadomości, że w dniu 14-go października r. b. o godzinie 10-ej rano w kancelarii tegoż Zarządu w Chlewiskach odbędzie się

LICYTACYA

5174

na sprzedaż około 100 tysięcy stóp kub. sosny, jodły, modrzewia, dębu i brzozy oraz 20 tysięcy stóp kub. stempli kopalnianych—z cięć roku nadchodzącego. Tartak na miejscu, najbliższa stacja kolei 14 wiorst, szczegółowe warunki kupna i drzewo na pniu do obejrzenia w każdej chwili.

SPRZEDAM DOM-WILŁĘ

6 pokoiów, kuchnia, przedpokój, sień, zabudowania gospodarcze, wszystko nowe, murowane, ogród spacerowo-ogrodowy i warzywny, razem dwie morgi ziemi w ładnej miejscowości w Sieradzu, kolej kaliska. Właściciel **Lucyan Pawłowski.**

3032

STOŁOWY OCET № 2

żądać wszędzie. Zwracać uwagę na firmę:

Władysław Suwalski,
Wólczańska 79.

2586

STOŁOWY OCET № 2

II-gle Łódzkie Rzemieślnicze Towarzystwo
Pożyczkowo-Oszczędnościowe, Główna 9.

przyjmuje członków i wydaje pożyczki od których pobiera 6 %.

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe, od których płaci od 4 do 6 procent i wkłady warunkowe: ktoś wpłaca po 2 rb. 55 kop. miesięcznie, otrzymuje po 3-ich latach 100 rb.

Dla udogodnienia składania oszczędności Towarzystwo daje do domów skarbenki niklowo-pancerne. — Kasa czynna codziennie od 10-ej do 1-ej i od 6-ej do 8-ej wieczorem.

2877

Nowootworzony skład wędlin

salą do spożywania gorących wyrobów na miejscu, poleca się uwadze Sz. publiczności.

Z poważaniem **JAN KIJAK,**

Piotrkowska 71, vis avis (Pasażu Meyera).

471

Licytacya

W dniu 6 października now. stylu 25 września r. b. w gmachu Sądu Okręgowego Piotrkowskiego odbędzie się w drodze działów licytacya nieruchomości sukcesorów Szukowskich, w m. Piotrkowie, przy ul. Pocztowej № 6 położonej. Licytacya rozpocznie się od rb. 16.000. Kupcy pożądan. Bliższych informacji udziela adwokat przysięgły **Maryan Byczkowski.** Pocztowa 10 Piotrków.

3194